

Gipgujetkaluru Geso Kristopirana

---

1 ¹Tyenwa Gipgujetkaluru Geso Kristopirana wa Goyakalu genekanru, wayegrene rekakgitinripa pshinitsonu gimkata ginretachrikakapa, rumatkakpirantaplu. Yokanatlu gitowreruya. Wayegreru Gwa yegi yokanatlu. ²Wale Gwa gipgujtatlu Goyakalu tokanu ga wa Geso Kristopirana gipgujtatikolu, ga wa retanru pejnunanuka. ³Giglenshinikanyegitkalunni wa tyepirankaka getyongatachine, wa tye tokanchi Goyakalu genekanru getyongatachine ga wa yijnakotachine. Giglenshinikanyegitkalunni wa gewi yonatikaluru gimretachine, gi rixanu gi gowukatkalu gigogne.

Payokgipre gapatjetachinkaka galuuka

⁴Tyenwa Gwa kirukate.

Wa payokgipre gapatjetyachinkaka Gasya gwachine chinanu.

Gimutkalunepgi, ga wa gilewanshinikankaakalunepgi Waleya, wa wanerutu, ga wa muchikawluru, ga wa ginachripa, ga wa payokgipre giwekikaluruneya, tuplapijere ginaple gwachine. ⁵Ga wa Geso Kristoya gipgujtalewatachri poyagkakachri, muchinanu potu wugenetika wa gipnachinyegiya, tyechijne pogirene Gitsrukatpotu, wushinikjeru, wkaspukmukochiretjeru Waleko gigragaya. ⁶Goyakalu, Ruru,

pogirewatyawaka gajene rixkakwu, ga wa sasertotene rixkakwu Wale chinanu. Walenupni goyaknuchi ga wa muchkonchi gwagognenatachri gike rixiniko mnikawnakatupa. Wane gixkalurupa.

⁷Getanru. Kyachgapererumko rumunanu.

Pejnuruneygalepotunanuko getanru, ga wa yoglotjene koxa getanru.

Ga wa payinerumnunanuka psolchijneko gajene wamonuwatanna Wale chinanu.

Gigi. Wane gixkalurupa.

⁸“Gitni wa muchinanu gwachri yongano ga wa ralipre yongano.”

Wane china wa Gitsrukaachi Goyakalu, wa wanerutu, ga wa muchikawluru, ga wa ginachripa, pejnuruko Girukotachri.

Klu chinanu yonatkalurni twu kiruka

⁹Gitni, Gwano, gimolno, ga wa gimumatjerno wa salewakchiya ga wa pogirewatyawa kaya, ga wa kashnantakgognewluya Geso chinanu. Patmognipreka chinikowaka nwanatini Goyakalu tokanu chinanu ga wa Geso gipgujtatikolu chinanu.

¹⁰Gitsrukaachigogne Giwekikaluru nwin. Notjimnesreta tsruplaji nyijnakota kowi pixka. Wane china, ¹¹“Wa petanrukaka kiruka pyonatanru. Ga wa pyokanatanro payokgipre gapatjetyachinyekaka:

Gigwiso, ga wa Smirna, ga wa Perkamo, ga wa Tiyatira, ga wa Sarti, ga wa Wilatelgi, ga wa Lawtise.”

Yineru Wgene kaygawlu retika

¹²Ga wa nuprotaka netyaplu tye tokanchi nuynumsatjeru. ¹³Ga wa nuprotakinitka netlu payokgipre kori katalo gapi. Ga wa katalgapkaka ganikajite netyalu Yineru Wgene pixkalutu, gopwalu gitakachri, gishrikakjeputachri korimtay. ¹⁴Ga wa gijiwu ga wa gijiwutsa gowegapixi klatalu pixka rixa, giwru klatalu pixka. Ga wa giygale xirnachrimero pixka rixa. ¹⁵Ga wa gijixi sintawo xirnachripro gatajiticaluru pixkalutu rixixita. Ga wa giplaji gixpotkaka gongima pixka rixaplagimata. ¹⁶Payokgipre katagirkaka gwapotuklesretatelyotlu. Ginama rushpakya yoglolewapi gepnokaka gwasputachri gepragaspuru. Ga wa gigoji tkachi pixka rixa, muchkonu yochigatyachri.

¹⁷Ga wa gita getinitkalu gijixipta nyawnamtya gipnachri pixka. Giyagni Wale gitakamyogogotno potuklemyoteya. Wane chinno, ¹⁸“Gi pikanu. Gitni wa muchichachri ga wa ralipreno. Ga wa giwekachri. Gipnachrinanno ga wa xani nuwekgogenata gike rixiniko mnikawnakatu. Ga wa waneyno gipukchi yoskekapre ga wa gipnachine gwiyawaka yoskekapre. ¹⁹Giyagni pyonatanru petanrukaka, ga wa wanerutkaka, ga wa wanepnute gwachrikakapa. ²⁰Wa giyogimanatkaluru tokanchi payokgipre katagiripirana, wa petinro npotuklesretatelyoya, ga wa payokgipre katalgapi kori, wa payokgipre katagirkaka, wannanwa Goyakalutowrene wa payokgipre gapatjetyachinkaka chinanu. Ga wa payokgipre katalgapi wannanwa payokgipre gapatjetyachinkaka.

Tokanchi wa Gigwiso gapatjetyachine chinanu

2 ¹“Wane pixa yonyegletanru Goyakalutowreru Gigwiso gapatjetyachine chinanu:

Tyepirankaka china wa payokgipre katagiri kashichachri potuklemyoya, wa payokgipre katalgapi kori ganikajite yapachri:

²Numatlu pkamrure ga wa pyaprewatinri ga wa pkashnantakgognere, ga wa pixa gi pumkata gakotletna muglene. Ga wa petumgana yokanatkalune chinnachinwa ga wa gi wane rixna. Ga wa petna kayroklewaklerunni.

³Wa kashnantakgognekleryi, ga wa Gita giwaka chinanu pakotlewata. Gi wa pamanuta.

⁴Seyni waneyno pagixanu gektutu pixayma. Wa pkaspukatkalu muchinanu pushiniklewele. ⁵Giyagni pushinkanpanru ginaka pujukyana. Ga wa peshinikanutanutka. Muchinanu pkamrure pkamruretanutka. Wane pma mixkanu, pixa yegi nyanu. Ga wa nkoninyi pkatalotgapi twiyawakaya, pma menshinkanutkanupa. ⁶Seyni tye galikaka waneyyi, wa payegixlu wa Nikolaytane kamrure wa Gita koxa gayegixanruni. ⁷Wa kajnakopnalu yijnakotanru wa Giwiwekikaluru chinyawakna wa gapatjetachinkaka. Gaalirewatachri neneka nikletanru giweekaklewatachri gagma gwachri. Walenwa Goyakalu gigletyawaka ganikajite gwachri.

Tokanchi wa Smirna gapatjetachine chinanu

⁸“Wane pixa yonyegletanru Goyakalutowreru Smirna gapatjetachine chinanu:

Tyepirankaka china wa muchichachri ga wa ralipre, wa gipnachrinanni ga wa giwekachritka.

⁹Numatlu psalewnale ga wa pwamonnupoga, seyni ponikolyi. Numatkoxlu ma mupashiregnunna Goteyone chinachinwa ga wa gi wane rixa. Seyni Satanasyo ginkaklewawaklepji gajenni. ¹⁰Gi pikanu psalewninripatka. Gixapni kamchi gitsrukate wa yoshmakikowaka rutakjixanungi pimringi, gyantaletikolupa. Pamolgogne salewnalu waneyapgi. Pupninpotunanuko poyagkakachripyi ga wa giweklu sagyeta nenekanyi.

¹¹Wa kajnakopnalu yijnakotanru wa Giwekikaluru chinyawakna wa gapatjetachinkaka. Gaalirewatachri gi gimtuko gepi chininri gipukchiya.

Tokanchi wa Perkamo gapatjetyachine chinanu

¹²“Wane pixa yonyegletanru Goyakalutowreru Perkamo gapatjetyachine chinanu:

Tyepirankaka china wa yoglolewapi gepnokaka gwasputachri gepraspuru waneyalutu.

¹³Numatlu pwiywaka, wa Satanasyo tuplapijere yegi. Ga wa ngiwaka pumreta. Gi wa pnutatlu nalixikolu, Gantipaklupotuko, nupgijatjeru poyagkakachri, wa gixa yegi giylatikaluru, wa Satanasyo giyawakaya.

¹⁴Seyni psotsotaji waneyno gektutu pixayma. Gi rixanu waneyyi wane Walaami yimaklewe gomkagitachine. Wale yimaklu Walaka rutspetkakyapna Gisrayiliklopishane, wa nikyapluna yagluchisha geneekalurkaka, ga wa rapoklewatinripna. ¹⁵Waneko pixka pixa. Waneyyi Nikolaytane

ginkaklewe gimretachine. ¹⁶Giyagni penshinakanutano. Wane pma mixkanupa, giyanpotu napyegitanyi, ga wa nyagotanna nonama gwachri yoglolewapiyima.

¹⁷Wa kajnakopnalu yijnakotanru wa Giwekikaluru chinyawakna wa gapatjetachinkaka. Gaalirewatachri neneka nikletanru mana yogimatkaluru. Ga wa nenekanru klatsotlejirpotu, ga wa sotluji yonatkaluru gerotu giwakchi satuna mumatanutu. Seyni yoptotachripjepa gimatanru.

Tokanchi wa Tiyatiri gapatjetyachine chinanu

¹⁸“Wane pixa yonyegletanru Goyakalutowreru Tiyatira gapatjetyachine chinanu:

Tyepirankaka china Goyakalu Wgene, xirnachrimero pixka gixaygaletachri, ga wa sintawo gatajitaluru pixka gixjixitachri.

¹⁹Numatlu pkamrure ga wa pushiniklewe, ga wa palixlewe, ga wa pupxaklewe, ga wa pkashnantakgognewle, ga wa pkamrure, ga wa ralipre gixo potu muchichachri pnute.

²⁰Seyni waneyno pagixanu gektutu pixayma. Gi rixanu wa suxo Gesawera wa Goyakalu tokanu geneklewtachro chinnachrowa puchi yimaklewleta ga wa tyokwitna nwayegrene, rapoklewatinripna ga wa nikyapluna wa yagluchisha geneekalurkaka. ²¹Neneklo gogi tenshinikanutinripa. Gi taluka genshinikanreta tapoklewatinri. ²²Giyagni pajeko nuknoka wala ga wa walayma gimopatlewatachine, tsru salewakchi yegi, ma menshinikanutkanupna kamrureyna. ²³Gipukchi nuylatinna twugene. Ga

wa pejnuruneko gapatjetachinkaka gimatanu wa Gitni wa shinikanchi ga wa gaschi getjetachirino. Ga wa nenekangi satkakgi gi gixpoko kamrurewatyawaka. ²⁴Ga wa wane nchina, pimringi Tiyatira gwachingi ginnakokta tye ginkaklewlumigjeya, wa Satanasyo gitokpotu chinyawakna, mumatkangi. Wane nchingi, gi satuna kamrurchi nutakye gitangi wanepnute. ²⁵Seyni wa waneygi gixinri gimretanru napokinpotunanuko.

²⁶Wa gaalirewatachri ga wa nkamrurkaka gimretachripa yoptukyawakpotunanuko, wale nutakanu payine chinanu.

²⁷Kanojerchi yowumaje rugirukotanna.

Kajpastono pixka rumlookona, ²⁸nixa yoptoretyawaklu Nuryegiya. Ga wa gonsagi nenekanru. ²⁹Wa kajnakopnalulu yijnakotanru wa Giwekikaluru chinyawakna gapatjetachinkaka.

Tokanchi wa Sarti gapatjetyachine chinanu

3 ¹“Wane pixa yonyegletanru Goyakalutoweru Sarti gapatjetyachine chinanu:

Tyepirankaka china wa payokgipre giwekikalurune Goyakalunu ga wa payokgipre katagirkaka waneyalutu. Numatlu pkamrure. Wa kgiwaki. Wa puwekinri, ga wa gipnachrinatkayi.

²Puyokanutka, ga wa gixetachrikaka pmuchkotanu wa galuka gipnaletachrikakanatka. Gi rixanu gi nukshiklu pkamrure poyagkakikolu Noyakalute getanu.

³Giyagni pushinkapanru pyoptotanrukaka ga wa pyijnakotanrukaka ga wa pumretanru. Ga wa penshinikanutanu. Giyagni

pma muyookanupa, kachowguru pixka nixa gapyegletanyi. Gi pumata gipapko napyegitanyi.

⁴Seyni Sarti pimrine waneyyi, wa gimkalna mpuchotkane. Ga wa Gitayma yananna klatalu mkachri gitakachine, gi rixanu rumuknunina. ⁵Gaalirewatachri klatalu mkachri makatkalurupni. Ga wa giweklu kirukateya gi nsheygiwakatinri. Ga wa Nuru getanu nupgujtagiwakatanyi, ga wa Nurutowrene getanu. ⁶Wa kajnakopnalulu yijnakotanru wa Giwekikaluru chinyawakna wa gapatjetachinkaka.

Tokanchi wa Wilatelgi gapatjetyachine chinanu

⁷“Wane pixa yonyegletanru Goyakalutoweru Wilatelgi gapatjetyachine chinanu:

Tyepirankaka china wa kpashiri, wa galikakpotu, wa Tawi yoskekapre waneyalutu, wa kotpukachri ga wa gi satuna gishyatlu, ga wa gishyatachri ga wa gi satuna kotpuklu.

⁸Numatlu pkamrurkaka. Petanu. Nenekyi kotpuukaluru gipgyapto pixa getanu. Gike gimkata gishyaletlu. Gi rixanu waneyyi ptsotsotaji pmuchkonu. Ga wa pumretlu ntokanu. Ga wa gi pnutatlu ngiwaka. ⁹Giyagni pimrine Satanasyo ginkaklewaklepji gajene wa Goteyo chinnachinwa ga wa gi wane rixna, seyni rayroklewashatna, wane nixkakanna: runinripna ga wa pujixistsi yoptsojitinripna. Ga wa rumananruna nushinikyayi. ¹⁰Gi rixanu pumretlu ntokanu nkashnantakognewlepirana, Gita koxa gimretanyi gyantaletikologneklupa, wa psolchijne gajeneko yegi ginachripatka, yantaletikolupna psolchijneko gajene. Giyampotu nunanu.

¹¹Pumretanru waneyyi pixinri. Gi satuna gwinyi psagyetapa. ¹²Wa

gaalirewatachri
kphasiwakpotugrukostsigi nixkakanru
Noyakalutepjiya. Gi wa maleka
rushpakanutka. Ga wa Noyakalute
giwaka nyonatanru, ga wa Noyakalute
pokchi giwaka. Walenwa gerotu
Gerosale, tengogne Noyakaluteyegiya
gijrukyachripa. Ga wa ngiwaka gerotu
nyonatanru. ¹³Wa kajnakopnalu
yijnakotanru wa Giwekikaluru
chinyawakna wa gapatjetachinkaka.

**Tokanchi wa Lawtisi
gapatjetyachine chinanu**

¹⁴Wane pixa yonyegletanru
Goyakalutowreru Lawtisi
gapatjetyachine chinanu:

Tyepirankaka china wa Wane
gixkalurupa, wa gipgjetalewatachri
poyagkakachri ga wa galikakpotu, wa
Goyakalu giyakotanrukaka
yinuwakjixachri.

¹⁵Numatlu pkamrurkaka, gi wa
kachikleryi, gi koxa gemeryi.
Nalukmaklu kachikleru pixinri waka
gemeru. ¹⁶Giyagni gi rixanu psotsotaji
gemeryi. Gi wa gemyi. Gi koxa
kachikleryi. Giyagni nonama
naplitinyi. ¹⁷Gi rixanu wane pchina,
'Ponikolno. Nponikowataska. Gike
nmgatya.' Ga wa gi pumatnawa
salewnachriyi, ga wa
getwamonutkaluryi, ga wa
kwamonuryi, ga wa maygaletyi, ga
wa mamkatyi. ¹⁸Nuykotyi Gita yegi
pagjitinro kori xirnachri gatajitaluru
ponikowatinripa, klatalu mkachri
pmakatko ma mupgijewninitipa
pmamkatinri patewle. Ga wa
ygalchipinre pagjitanu
psagaygaletinripa. Petinripa.

¹⁹Gita chigetjetna pejnuruneko
nalukanune, ga wa nsaletanna.
Giyagni pmuchkowanu ga wa
penshinikanutanu. ²⁰Gita gipgyapto

nwa. Nuylaylagipgyaptoteta. Satu
jeminri ntokanu ga wa
kotpukgipgyaptotetini,
njiglokyegitanru wale. Nnikanu
waleyma ga wa wale Gitayma.

²¹Gaalirewatachri nenekanu wa
ntuplapijere ruxiplatanno, wa Gita
gaalirewatanri pixka ga wa Nuru
tuplapijere nuxiplatlu Nuru. ²²Wa
kajnakopnalu yijnakotanru wa
Giwekikaluru chinyawakna wa
gapatjetachinkaka."

**Kaygawlu getikaluru wa pogirchi
tuplapije tengogne gajeru**

4 ¹Wanepnute netatka wa tengogne
gitpukgipgyaptoteta. Ga wa
muchinanu plaschi kowi pixkagimalutu
nyijnakotanru. Gita ruynumsata. Wane
china, "Gewi teno punanu. Ga wa
nekakgitanyi wa wanepnute gimkata
ginretachrikaka."

²Waneklu Giwekikaluru jiglokno. Wale
chinanu netlu pogirchi tuplapijere
tengogne gwachri. Ga wa tuplapije rawa
tuplanatachri. ³Wa tuplanatachri getikolu
gaspe sotlejiru pixka ga wa sartiyo
klatalasotlejiru pixka. Ga wa kshi tuplapije
sajrukachro, gesmeralta katwergalu
polersotlejiru pixka getikolu. ⁴Ga wa
tuplapije sajruka gepmole gepkoxamkoje
tuplapijkaka. Ga wa tuplapijkaka
tuplatna gepmole gepkoxamkoje tsrune
klatalu mkachri gitakachine. Ga wa
gijjiwna waneyna kori sagyeta. ⁵Ga wa
pogirchi tuplapijere rushpakya rawrakle
ga wa plaschigimkaka, ga wa rutlogle. Ga
wa payokgipre katalo yochpikjetkaluro
xirnachri tuplapije ginaple. Wannanwa
payokgipre giwekikalurune Goyakalunu.
⁶Ga wa tuplapije ginaple waneru tsru
wenu potu witryo pixkalutu. Katwergalu
pixkalutni.

Ga wa tuplapije ganikajiteswaji ga wa
tuplapije sajrukle wanena

gepkoxamkoje gepkoxamkoje
giwekachine, gixo potu ygalchi
waneyalune gistasreta ga wa
gitjimnesretna.

Tengogne gajene gimalwure

⁷Ga wa muchinanu giwekachri, tsru
mgenoklu pixka gixachrini. Ga wa gepi
rixinri giwekachri waka wgene
pixkalutni. Ga wa mapa rixinri
giwekachri, yinerugoji pixka
waneyalutu. Ga wa gepkoxamkoje
rixinri giwekachri walenwa tsru
klatatalu galnachri pixkalutu. ⁸Ga wa
gepkoxamkoje giwekachri satkaka
waneya patsrujiremeji. Gixo potu
ygalchi waneyna psolumtako ga wa
gimejimpuko. Ga wa psolgogeto
psolyechnoko gi rapnanu wane
chinretna:

Kpashiri, kpashiri, kpashiri
Gitsrukaachi Goyakalu,
pejnuruk Girukotachri,
wa muchikawluru ga wa
wanerutu ga wa ginachripa.

⁹Ga wa pogirchi tuplapijere tuplatachri,
wa giwekgoggenatachri gike rixiniko
mnikawnakatu rumalwutna
giwekachine, ga wa kagwakpiratluna,
ga wa poyagnutluna. ¹⁰Waneklu wa
gepimole gepkoxamkoje tsru chiji
rapokna wa tuplapije tuplatachri
getanu. Yoptsojityegitluna wa
giwekgoggenatachri gike rixiniko
mnikawnakatu. Ruknoklona sagyetna
tuplapije ginaple. Wane chinna:

¹¹ Pumuknuni, Wutsrukate
Woyakalute,
pyoptotyalu goyaknuchi ga wa
kagwakpiiru, ga wa giyaklu
gi rixanu ptowrunanuka
puyakota.
Ga wa pushinikyawaka chinanu
wanetkalu ga wa
giyakotkalurutkani.

Kiruka payokgipre gipre kgimaxikolero gishyatikaluro

5 ¹Ga wa tuplapije tuplatachri
potuklemyo netyalo kirukpoyi,
gitoko yonatickaluro ga wa totji
yonatickaluro. Ga wa payokgipre gipre
kgimaxikolero gishyatikaluro. ²Ga wa
netlu Goyakalutoweru gichkolu
gichkoplaji wane china sapletachri,
“¿Katni wa gimuknu kopralatyaplo
kirukpoyi, ga wa kotpuka gipretyaplo?”
³Ga wa gike gimkatlu, gi wa tengogne
gajeruko, gi wa chiji gajeruko, gi wa
chiji gitokote gajeruko. Gike gimkata
kopraaletlo kirukpoyi. Gi koxa rumkata
getletlona. ⁴Ga wa nchiyampotuta, gi
rixanu gike gikshiika rumuknu
kopralatyaplo kirukpoyi ga wa retyaplo.
⁵Ga wa satu wa tsru wane chinno, “Gi
pchiyaganu. Petanu. Rakagloklewata
tsru mgenoklu Gotaklopishaneru,
Tawitski. Wale gakagloklewata
kotpukyaplo kiruka ga wa payokgipre
tupre kgimaxikoleroymananuko.”

Gowega Wgene gakagloklewatinri

⁶Ga wa tuplapije ganikajiteswaji, ga
wa gepkoxamkoje giwekachine
ganikajite ga wa tsru ganikajite,
netyalu gowega Wgenni tunwanatachri
giylatkaluru pixka, payokgipregwalutu,
ga wa payokgipreygalerutu.
Payokgipreygalenwa payokgipre
giwekikalurune Goyakalunu
psolchijneko yokanatickalune. ⁷Gowega
Wgene wane ya. Wa tuplapije
tuplatachri potuklemyo yoptotyalo
kirukapoyi. ⁸Giyagni kiruka
yoptotinitka, wa gepkoxamkoje
giwekachine, ga wa gepimole
gepkoxamkoje tsru chiji rapokna
gowega Wgene getanu. Satkaka waneya
gitlotsatkaluro, ga wa koripro katseplu
pgamlupagiri. Walenwa kpashirine

gagjigognerkaka. ⁹Ga wa shikaletluna gerotu shikalchi. Wane chinna:

Pumuknuni kiruka pyoptotinri
ga wa pkotpukyaplu tupre
kgimaxikolero.

Gi rixanu giylatkaluryi ga wa
pugragaya

pupekotanna yine Goyakalu
chinanu,

panerumnunanukaya, ga wa
patokanumnunanuka

yanumatyachineyegiya,
ga wa payinerumnunanukaya,
ga wa pachijne
gajenemnunanukaya.

¹⁰Ga wa Goyakalu getanu
pogirchine ga wa sasertotene
pixkakna.

Ga wa chiji pogirewatinna.

¹¹Giyagni netatka. Ga wa gixolune
Goyakalutowrerunaplaji njema,
tuplapije sajrukachine, ga wa
giwekachine ga wa tsrune. Ga wa wane
pejnuna gixolune potu ga wa gixo
waragka waragkane, ¹²gichkoplaji wane
chinachine:

Rumuknuni gowega Wgene
giylatkaluru

yoptotyaplu giyaklu ga wa
ponikowlu,

ga wa gimatkalchi, ga wa
muchkonchi,

ga wa kagwakpiiru, ga wa
gimalwuru,

ga wa galixkowlu.

¹³Ga wa pejnuruko giyakotkaluru
tengogne gajeru ga wa chiji gajeru, ga
wa chiji gitokote gajeru, ga wa tsru
wenumta gwachine, ga wa pejnuruko
wane gajerkaka, nyijnako wane
chinreta:

Pogirchi tuplapijere tuplatachri,

Ga wa gowega Wgene

waneyapa gimalwuru ga wa
kagwakpiiru,

ga wa goyaknuchi, ga wa
muchkonchi,
rixgognenatanu gike rixiniko
mnikawnakatu.

¹⁴Ga wa gepkoxamkoje giwekachine
wane china, “Wane gixkalurupa.”

Ga wa tsrune chiji rapokna ga wa
yoptsojityegitluna.

Muchinanu gipre: Kawalyo gogo tuplatachri gagagloklewatachri

6 ¹Ga wa netlu gowega Wgene
kotpukgipretyawaklo muchinanu
gipre wa payokgipre gipre
kgimaxikolero. Ga wa gepkoxamkoje
giwekachine satute nyijnakoplajita
rutlogle pixka chinachri, ²“Punanu.”

Giyagni netatka. Ga wa netlo kawalyo
klatalo. Ga wa wala gogo tuplatachri
waneylu kashritwa. Ga wa sagyeta
reneeka. Giyagni rushpaka
gagagloklewatachri
rakagloklewatinripa.

Gepi rixinri gipre

³Ga wa gepi rixinri gipre
kgimaxikolero kotpukinitka, nyijnakotlu
gepi rixinri giwekachine wane
chinachri, “Punanu.”

⁴Tushpakatnaka sato kawalyo serolo.
Ga wa wala gogo tuplatachri geneeka
rawyaplu chijiya kigle gwashlu,
ruylakakinripna. Ga wa wale geneeka
yoglolowapi gitsruka.

Mapa rixinri gipre

⁵Ga wa mapa rixinri gipre
kgimaxikolero kotpukinitka, nyijnakotlu
mapa rixinri giwekachine wane
chinachri, “Punanu.”

Ga wa netlo ksajiro kawalyo. Ga wa
wala gogo tuplatachri waneylu yantapi
gimyoya. ⁶Ga wa nyijnakotlu plaschi
pixkalutu wa giwekachine ganikajiteya
wane chinachri, “Satu masu trikoji

paproji wenroloto chinanu, ga wa mapa masu triko pixkalutuji paproji wenroloto chinanu. Ga wa goliwangi ga wa winga gi pumtukanu.”

Gipnalu

⁷Ga wa gepkoxamkoje rixinri gipre kgimaxikolero kotpukinitka, nyijnaktokanutlu gepkoxamkoje rixinri giwekachine wane chinachri, “Punanu.”

⁸Giyagni netatka. Ga wa pwalolo kawalyo wanetka. Ga wa wala gogo tuplatachri Gipnalu giwaka waneyalutu. Ga wa gipnachine gwiyawaka gomkagitlu. Ga wa wanna gitaaka satupje gepkoxamkojete chiji gajene chinanu, yoglolewapiyma ruylalewatinripna, ga wa nachluyuma, ga wa gipnaluyuma, ga wa kmatsuruneyma, chiji gajene.

Pamyo rixinri gipre:

Giylatkalune Goyakalu tokanu chinanu

⁹Ga wa pamyo rixinri gipre kgimaxikolero kotpukinitka, yochpikikowakakwa rapukote netyana giwekikalurune wannanu wa giylatkalune Goyakalu tokanu chinanu, ga wa rupgujtalewlena chinanu, giylatkalunni. ¹⁰Ga wa gichkoplaji china sapletna, “Gitsrukaachi kphashiri ga wa galikakpotu, ¿giklunanu gi puklukanuwnayegjixawana psolchijneko gajene, ga wa gi papnuyegitawalu wugraga?”

¹¹Ga wa satkaka geneeka klatalu gowukali mkachri. Wane chinkana wa rapnanutanunnachi pshinitsonu pejnuruneko rixinripna rixje Geso wayegrene ga wa gimolenna wanna pixka gixa giylaletkalunepa.

Patsrujire rixinri gipre: Psolchijneko komyeeka

¹²Ga wa patsrujire rixinri gipre kgimaxikolero kotpukinitka, netatka. Ga

wa wanetkalu tsru giyolikchijru. Ga wa tkachi ksaji rixa kawshistugalu mkachri kapixiru pixka. Ga wa psoluko ksuru granchi pixka rixa. ¹³Tengogne gwachro katagirkaka chiji gijruka, gikera tujirsagitini pixka totsotsagi, tsru kannipgyalu komyekshegitinro pixka. ¹⁴Ga wa tengogne gixrikamatka kirukpoyi pixka poyitkoklunu. Ga wa pejnuruko magka ga wa pejnuruko kanipreklukaka rawyawaka rajrikika.

¹⁵Ga wa tyechijne pogirewatyachine, ga wa tsrukakalune, ga wa ksolaloterune, ga wa ponikolune, ga wa gichkolune, ga wa pejnuruneko wayegrechine, ga wa pejnuruneko gishpakachine, gitawakapna ga wa tsru sotlu magka gajeru yogimatnawana. ¹⁶Ga wa wane chinruna wa magkakaka ga wa tsru sotlu, “Pujrukanu wixa gogo. Pyogimatanwu pogirchi tuplapijere tuplatachrigojiya, ga wa gowega Wgene jgekanuya. ¹⁷Gi rixanu rapokatka jigekanna tsrugogne. Ga wa ¿katu gimkata tunwaleta?”

Satu pacha gepkoxamkojmole gepkoxamkoje waragkane gimaxikoletkalune

7 ¹Wanepnute netna gepkoxamkoje Goyakalutowrene, gepkoxamkoje chijisretate tunwanatachine, wa gepkoxamkoje chijisretate giyakannipgyatyachri gimretachine, ma majpopokannipgyatinitipa chiji, gi wa tsru wenuko, gi wa satu gagmunyegiko. ²Ga wa satu Goyakalutowreru netatnaka, tkachi gishpatyawakasreta gipgujewniyachri. Goyakalu giwekachri gimaxikole gipre waneyalutu. Gichkoplaji china sapletna gepkoxamkoje Goyakalutowrene, geneekalune wa chiji rumtukyapna ga wa tsru wenu. Wane china sapleta, ³“Gi gimtukanru chiji, gi wa tsru wenuko, gi

wa gaggmunkakako,
wumaxikoletinpokutna Woyakalute
wayegrene gijrotayna.”

⁴Ga wa njemlu gi pejnu
gimaxikoletkalune: satu pacha
gepkoxamkojmole gepkoxamkoje
waragkane gimaxikoletkalune
panerumnunanuka Gisrayiliklopishane.

⁵Gotaklopishanerune pamole gepi
waragkane gimaxikoletkalune.
Ga wa Roweklopishanerune pamole
gepi waragkane.

Ga wa Kateklopishanerune pamole
gepi waragkane.

⁶Ga wa Gaseriklopishanerune
pamole gepi waragkane.

Ga wa Neptaliklopishanerune
pamole gepi waragkane.

Ga wa Manaseklopishanerune
pamole gepi waragkane.

⁷Ga wa Simoklopishanerune pamole
gepi waragkane.

Ga wa Rewiklopishanerune pamole
gepi waragkane.

Ga wa Gisachaklopishanerune
pamole gepi waragkane.

⁸Ga wa Sapolonoklopishanerune
pamole gepi waragkane.

Ga wa Gosiklopishanerune pamole
gepi waragkane.

Ga wa Migamiklopishanerune
pamole gepi waragkane
gimaxikoletkalune.

**Gixolune potu yine klatalu mkachri
gitakachine**

⁹Wanepnute netatka. Wanena
gixolune potu yine, gike mumkata
yantaletanune, pachijne
gajenemnunanukaya, ga wa
panerumnunanukaya, ga wa
payinemnunanukaya, ga wa
patokanumnunanuka
yanumatyachineya, pogirchi tuplapijere
ginaple ga wa gowega Wgene getanu

tunwatachine. Klatalu mkachri
gopowalu gitakachine. Ga wa kasureru
waneyna gimyoyna. ¹⁰Ga wa
gichkoplaji china sapletna:

Woyakalutenni gognetaklewlw
wa pogirchi tuplapijere
tuplatachri,
ga wa gowega Wgenenni.

¹¹Giyagni tuplapije ga wa tsrune ga
wa giwekachine sajruka tunwaletna
pejnuruneko Goyakalutowrene.

Tuplapije ginaple chiji
gapokjiwutachinni. Ga wa
yoptosjityegitluna Goyakalu. Wane
chinna:

“Wane gixkalurupa.

¹²Goyakalunupni gimalwuru,

ga wa goyaknuchi,

ga wa gimatkalchi,

ga wa poyagnutikolu,

ga wa kagwakpiiru,

ga wa giyaklu,

ga wa muchkonchi rixgogenatanu
gike rixiniko mnikawnakatupa.

Wane gixkalurupa.”

¹³Ga wa rugita satu wanna tsrune. Wane
chinno, “Wa nyi klatalu mkachri
gopowalu gitakachine ¿gi gixachinni ga
wa ginaka ruyakatyana?”

¹⁴Giyagni wane nchinru, “Nutsrukate,
pixa gimata.”

Wane chinno, “Nyinwa tsru
salewakchi giyakatyachinni. Ga wa
ropowalutna rerkana ga wa klata
rixkakiluna gowega Wgenegragaya.

¹⁵Wale chinanu Goyakalu tuplapijere
ginaple rawna.

Yonogyegitluna gogi ga wa

goyechno

kpashiwakategrukoya.

Ga wa pogirchi tuplapijere

tuplatachri gipjiya gishyatna.

¹⁶Gi nachpatkana.

Gi ronunnagatewanutkana.

Ga wa tkachi gi gapyegitanutkana,

ga wa giketsotaaji gemeruko.
¹⁷ Gi rixanu gowega Wgene
 wa pogirchi tuplapijere
 ganikajiteswaji gwachri
 girukotanna.

Gonu gishpakgatyawaakaka
 giweggatachrigonu yegi
 kosekana.

Ga wa Goyakalu sheyiygaletanna
 pejnuruko ktechgaya.”

Payokgipre rixinri gipre

8 ¹Ga wa payokgipre rixinri gipre
 kgimaxikolero kotpukinitka,
 gowukshinina pochkepotlu tengogne.

²Payokgipre Goyakalutowrene neta,
 Goyakalu ginaple tunwatachine.
 Payokgipre kowi geneekalune.

³Ga wa satu Goyakalutowreru gina.
 Yochpikikowakakwasti tunwata.
 Pgamlupagiri yochpikgapi kori
 kamrutikaluru waneylu. Ga wa gixo
 pgamlupagiri reneeka, pejnuruneko
 kpashirine gagjigognereyema rutakyaplu
 wa korikwa yochpikikowakakwaya
 pogirchi tuplapijere ginaple. ⁴Ga wa
 pgamlu pagiripgya gatskota kpashirine
 gagjigognereyema
 Goyakalutowrerumyoya Goyakalu
 getanu. ⁵Ga wa gitowrerupgamlupagiri
 yochpikgapi rawa. Ga wa tsepotlu
 xirnachrimero yochpikikowakakwaya.
 Ga wa chiji ruknoklu. Giyagni
 wanetkalu rutlogle, ga wa plaschi
 gimkaka, ga wa rawrakle, ga wa
 giyolikchijru.

Payokgipre kowi waneyalune

⁶Ga wa payokgipre gitowrerune, wa
 payokgipre kowi waneyalune
 galpookowletachine.

Muchinanu kowi

⁷Ga wa muchinanu gitowreru
 kowitatka. Ga wa wanetkalu giwruji ga

wa xirnachri, granchi kojetachri. Chiji
 giknookalurni. Satupje mapate chiji ga
 wa satupje mapate gagmuna galga. Ga
 wa pejurniko kshanni polerni galgana.

Gepi rixinri kowi

⁸Ga wa gepi rixinri gitowreru kowita.
 Ga wa tsru magka pixkalutu xirnachri
 galgachri, tsru wenu ruknooka. Ga wa
 tsru wenu mapate granchi rixatka. ⁹Ga
 wa satupje mapate giyakotkalune tsru
 wenu gajene giwekachine gipnana. Ga
 wa satupje mapate kanawakaka
 gimtuuka.

Mapa rixinri kowi

¹⁰Ga wa Goyakalutowreru mapa
 rixinri kowita. Ga wa tengogne tujrukya
 tsro katagiri xirnachri katalo pixka.
 Giyagni satupje mapate wenkaka tapoka,
 ga wa gonu gishpakgatyawaka tapoka.
¹¹Ga wa katagiri giwaka wane chinka
 kapsagalu kshana. Ga wa satupje mapate
 gonkaka kapsagalu kshana pixka rixatka.
 Giyagni gixo yinerni gipnana gonu
 chinanu gi rixanu kapsagalutkani.

Gepkoxamkoje rixinri kowi

¹²Ga wa gepkoxamkoje rixinri
 gitowreru kowita. Ga wa rumtuuka
 satupje mapate tkachi, ga wa satupje
 mapate ksuru, ga wa satupje mapate
 katagirkaka. Giyagni satupje mapate
 tyekaka ruchpokinripa. Ga wa satupje
 mapate gogi gi pokamlata. Ga wa
 goyecho waneke pixka rixa.

iGi waneni! wa ginachripa chinanu

¹³Ga wa netatka. Ga wa nyijnakotlu
 tsru klatatalu tengogne ganikajite
 galnachri gichkoplaji wane chinachri,
 “iGi waneni, gi waneni, gi waneni
 tyechijne gwachine pimri kowigimkaka
 chinanu wa mapa gitowrene
 kowitachinpatkagima!”

Pamyo rixinri kowi

9¹Ga wa pamyo rixinri Goyakalutowreru kowita. Ga wa netlo sato katagiri tengogne gijrukyachro. Chiji gapokachro. Ga wa gopnalutskata potu yoskekapre geneekaluru. ²Ga wa kotpuklu gitskatpotupna. Gopnalu ratskopgyatya, xirnachripropgya pixka. Ga wa tkachi ga wa kawlennipgyalu mapshaga rixka gopnalu giyakatyachrinnipgyaya. ³Ga wa gipgya rushpakya tsetsene. Chiji rapokna. Geklo pixka rumkata gixletatka tsetse. Geklo kachingate pixka reneeka. ⁴Ga wa tsetsene wane chinkalune ma mumtukyapluna kshana chiji gajeru, gi wa girukokta poleruko, gi wa girukokta gagmunako, seyini yinepje wa Goyakalu gimaxikle gijrotayna waneyamigjenepje. ⁵Ga wa tsetsene geneeka ma muylatyapna yine seyini pamyo ksuru saletpotutkona yine. Ga wa wanna saletlewe geklo saletlewe pixka wa yineru tashkatini pixka. ⁶Ga wa walegognekakapa rujga gipnaletanunna yinepni, ga wa gi rukshikanruna. Ga wa raluka potu gipnaletannimkana. Ga wa rasukininna gipnalu.

⁷Ga wa wane rixa gipgujewnaletna tsetskaka. Kawalyo pixka rixna, giylalu galpokyegitachine. Ga wa gijiwna waneyna sagyeta pixkaluto, kori pixkaluto. Ga wa gigojna yingoji pixka. ⁸Ga wa kajiwutsalune suxojiwutsa pixka. Ga wa giygina tsru mgenokluugi pixka. ⁹Ga wa waneyna rustatlena yowuma gistatlechishpata pixka. Ga wa gimejna pogimnu chiji yapachro kawalyo kosetanro gima pixka rixmejitna wa giylalu yegi gasukyegimtachine pixka. ¹⁰Ga wa waneyna ginshina, geklonshi pixka, ga wa gisruna. Ga wa ginshina rawa

muchkonna yine rumtukyapna pamyo ksuru. ¹¹Kpogirna. Towrechri gitsrukate gitskata potu gajeru walenwa pogirna. Ga wa wale giwakni Gewreyone tokanuya Gawato. Ga wa Kriyko tokanuya Gapolyo.

¹²Wa muchinanu wamonchi giknogatka. Wanewalu gepi wamonchi wanepnute.

Patsrujire rixinri kowi

¹³Ga wa Goyakalutowreru patsrujire rixinri kowita. Ga wa nyijnakotlu satu plaschi wa gepkoxamkoje gwacha yegi giyakatyachri, wa korikwa yopchikikowakwa gwagwachatachri yegi giyakatyachri Goyakalu getanu.

¹⁴Ga wa wane chinru wa patsrujire rixinri gitowreru kowi waneyalutu, “Pkaspukanna wa gepkoxamkoje towrechine wa gostukalune tsru Geyoprate Gapga.”

¹⁵Giyagni kaspuukatkana wa gepkoxamkoje towrechine wa galpokotkalune gipapko ga wa gogi ga wa ksuru ga wa walapu chinanu wa satupje mapate yine ruylatinripna. ¹⁶Ga wa wane pejnuna solalone kawalyo yapachine: Gepi kata wa pamole waragka kata pamole waragka. Nyijnakotlu gi pejnuna.

¹⁷Ga wa wane nixa getletna kawalyone kaygawluya, ga wa wanna gogo tuplatachine. Waneyna gistatlechishpata xirnachri pixkalutu ga wa ksajsernuru ga wa gasogre pixkalutu. Ga wa kawalyonejiwu tsru mgenoklujiwu pixka rixa. Ga wa tonama rushpakya xirnachrimero ga wa kapgyalu ga wa gasogre. ¹⁸Tye mapa tsru salewakchikaka kamakatna satupje mapate yinni. Wa xirnachriya ga wa kapgyaluya, ga wa gasogreya, wannanama gishpakychriya. ¹⁹Gi rixanu kawalyone muchkonu ginamna

rawa, ga wa ginshina rawa. Gi rixanu ginshina gimnu pixka rixa kajiwuru. Waleyá rumtuklewatyana.

Menshinikanutkane

²⁰Ga wa gixetachine yine tyekaka tsru salewakchiya mupnikatu, gi koxa renshinikanutna wa gimyona kamrurnaya, ma yoptsojityegityanupluna kamchikaka ga wa yagluchishkaka. Walenwa kori ga wa sroschi, ga wa sintawo, ga wa sotlu, ga wa gagmuna kamrutikaluru yagluchisha. Walekaka gi gimkata getleta. Gi rumkata yijnakleta. Gi rumkata yanreta. ²¹Gi koxa renshinikaneyegitluna ruylalewlana, gi wa kagonchiwleynako, gi wa rapoklewleynako, gi wa gichowguynako.

Mturo kirukpoyi

10 ¹Ga wa satu Goyakalutoweru neta, tengogne gijrukyachri. Kyachgapererumko sapowakamtachri. Ga wa kshitpo gijiwu gogo gwa. Ga wa gigoji tkachi pixka gixa. Ga wa gijixi xirnachristsigi pixka rixa. ²Ga wa gimyo mturo kirukpoyi kopralkaluro waneylu. Ga wa potuklejixi tsruwenu rutaka. Ga wa kegnjetixi chiji rutaka. ³Ga wa gichkoplaji saple rixa, wa tsru mgenoklu gigriritini pixka. Ga wa wale saplewatini, payokgipre rutlogle gimkaka yanumatatka. ⁴Ga wa payokgipre rutlogle yanumatinitka nyonatmakatkalu. Ga wa tengogne giyakatyachri tokanchi njema, wane nchinjeru, “Pushyapotutanru wa payokgipre rutlogle chinyawaka. Gi wa pyonatanru.”

⁵Giyagni wa Goyakalutoweru, wa tsru wenu ga wa chiji neta tunwaletanru, teno yotunomyota potuklemyo. ⁶Ga wa giwekgognenatachri gike rixiniko

mnikawnakatu kawchinanu china. Tengogne ga wa tengogne gajerakaka giyakotachri, ga wa chiji ga wa chiji gajerakaka giyakotachri, ga wa tsru wenu ga wa tsru wenu gajerakaka koxa giyakotachri Wale kawchinanu wane china wa maleshaplu gogi. ⁷Seyni wa Goyakalutoweru payokgipre rixinri kowikle gimaklu, wa kowitinpatka, poyagakpotutikolpatka Goyakalu giyogimatanru, chinyawaka Kiglerpotunanu Tokanchi, wayegrene runkakyawaka, wa tokanu geneklewatachine.

Gwa niklo mturo kirukpoyi

⁸Ga wa tengogne giyakatyachri tokanchi nyijnakotanru, numepe ginyumsaletjeru. Wane china, “Gajewa. Pyoptotapanro wa kiruka kopralkaluro, wa Goyakalutowerumyo gwachro, wa tsru wenu ga wa chiji tunwatachri.”

⁹Giyagni towrechri yegi nyatka. Wane nchinru, “Mturo kirukpoyi penekanno.”

Giyagni wane chinno, “Pyoptotanro ga wa pnikanro. Ga wa tkapsatnanwakatanyi, seyini punama pochwaa rixnamatanyi wrolga pixka.”

¹⁰Giyagni towrechimyoya nyoptotlo mturo kirukpoyi. Ga wa nniklo. Giyagni nonama pochwaa rixa wrolga pixka. Wa nnikinitkalu, kapsananwakataa nixa.

¹¹Ga wa wane chinnona, “Goyakalu tokanu pumkata geneklewletatnaka gixolune yinepirana, ga wa payinepirana, ga wa patokankaka yanumatyachinepirana, ga wa pogirchinepirana.”

Towutkaluru wa kpushiwakpotugruko yantatinripa

11 ¹Ga wa neneeka yantapije kanojerchi pixkalutu. Wane china, “Palnanu. Pyantatanru

kpashiwakpotugruko Goyakalunu, ga wa yochpikjetikowakakwa ga wa wane yoptsojityachine. ²Ga wa kpashiwakpotuputu maleka gajeru petashatanu. Gi wa pyantatanru. Gi rixanu payine geneekalurni. Ga wa gepkoxamkojmole gepi ksuru kpashiwaka pokchi rakatokanna.

Wa gepi gipgujtalebatachine

³“Ga wa gepi nupgujtatjene nutakanu. Ga wa satu waragka gepi pacha patsrujiremolgogne tokanchi reneklewatanna, kawshistugalu mkachri gitakachine.”

⁴Wannanwa gepi goliwamuna ga wa gepi katalgapi, tye psolchijneko Gitsrukate getanu tunwatachrikaka. ⁵Ga wa satu galuka gimumketinipna, xirnachrimero gishpaknamatanna ga wa kamnixjene ruylatanu. Ga wa satu galuka gimumketinipna, rumkata wane gixa giylaletkota. ⁶Wanna gitaaka rushyatapluna tengogne, gina ma mixinitipa Goyakalu tokanu reneklewatinrinagogne. Ga wa rutaakana gonu chinanu, kashrijetyapluna gonu granchi rixinripa. Ga wa rutaakana chiji rumtukinripna pejnuruko tsru salewakchiya gi pejnu katananukta ralukyawakna.

⁷Ga wa rali gipgujtalebawetinitkana, kmatsuru wa gitskata potu gishpakyachri wannayma ruylakakanu. Ga wa raalixanunna, ga wa ruylatanunna. ⁸Ga wa gimanepnina tsru potu pokchi gatnugapote rawanna. Tye tsru pokchinwa shinikanchiya Sotoma ga wa Gijipto chinkaluru. Wane koxa Rutsrukata koroshishkita gitakikowaka. ⁹Ga wa pimrine yine, ga wa panerune, ga wa patokanu yanumatyachine, ga wa payine getmanetanna mapgogne ganikaji. Gi wa ruchi kapnatkomanetanna. ¹⁰Ga wa

tyechijne gwachine gimuwyegetanna, ga wa meyiwatanna, ga wa genekashlukaka yokanyegkakanna. Gi rixanu wanna nyi gepi gipgujtalebatachine saletpotutanna tyechijne gwachine.

¹¹Mapgogne ganikajgogne chininri giknoginitka, giweklunnipgya Goyakalu giyakatyachri jiglokna. Ga wa tunwatna. Ga wa tsru piklu rixna wa getachine.

¹²Ga wa yijnakotluna gichkotokanuru tengogne giyakatyachri. Wane chinna, “Gewi gatskotanu.”

Ga wa tengogne ratskotatkana kyachgapererumkoya. Ga wa kamnixjenna getna.

¹³Ga wa walepapko wanetkalu tsru giyolikchijru. Ga wa satupje pamolete tsru potu pokchi yawnana. Ga wa rupnanna giyolikchijruya wane pejnuna: payokgipre waragka yinni. Ga wa gixetachinni pikpotutana. Rumalwutluna Goyakalu tengogne Gajeru.

¹⁴Gepi chininri wamonchi giknogatka. Mapa chininri wamonchi giyampotu gapokanu.

Payokgipre rixinri kowi

¹⁵Ga wa payokgipre rixinri Goyakalutowreru kowita. Ga wa tengogne gichkolu plaschi wane, wane chinachri:

Tyechijne pogirewatyawaka
Wutsrukatenutkani ga wa
Kristotenutkani.

Ga wa Wale pogirewoggenatanu
gike rixiniko mnikawnakatupa.

¹⁶Ga wa gepmole gepkoxamkoje tsrunu Goyakalu getanu tuplapijerkakna tuplatachine chiji yonogjiwutna. Ga wa yoptsojityegitluna Goyakalu. Wane chinna:

¹⁷Wpoyagnutyi, Wutsrukate
Goyakalu,

pejnuruko Girukotachri,
wa wanerutu ga wa muchikawluru,
gi rixanu pwatkalu tsru potu
puyaklewe
ga wa pogirewatatka.

¹⁸ Ga wa payine jigekanuwata.
Ga wa pjigekanu gapokatka.

Ga wa gipnachine
gitakyagokikolpapak gapoka
gapnuru renekikolupna
pwayegrene ga wa ptokanu
geneklewatachine
ga wa kphashirine, ga wa pgiwaka
pikachine, mturune ga wa tsrone.
Ga wa rumtukikolupna tyechijne
gimtukachine.

¹⁹Ga wa tengogne kphasiwakpotugruko
Goyakalunu kotpuuka. Ga wa tetka
rupiratanru tokanchi gwanropaji
kphasiwakpotugruko Walenu
gwachropaji. Ga wa waneru rawrakte, ga
wa plaschi gimkaka, ga wa rutlogle, ga
wa giyolikchijru, ga wa tsru potu
giwrujkaka.

Wa suxo ga wa gimnu gitsruka

12 ¹Ga wa tsru getkaluru
gipgujewna tengogneya, suxo
tkachi makatachro. Ga wa ksuru tojixi
rapukote rawa. Ga wa tojiwu twa sagyeta
pamole gepi katagiri gwanro. ²Ga wa
kamshiro. Tsaplewjeta tochinoya. Ga wa
chinowatatka tushpakawgenetinripa. ³Ga
wa satu getkaluru gipgujewna
tengogneya. Ga wa wanetkalu serolu
gimnu gitsruka. Waneylu payokgiprejiwu,
ga wa pamolegwalutu. Ga wa gijiwkaka
waneru payokgipre pogirchi
sagyetatka. ⁴Ga wa ginshi kosetyalu
satupje mapate katagirkaka tengogne
gajerakaka. Tyechijne ruknooka. Ga wa
gimnu gitsruka wa suxo
gishpakawgenetachropatka getanu
tunwata nikawgenetyaplo wa
rushpakinipa. ⁵Ga wa wala

tushpakawgeneta. Jejni. Wa Wale
payinemnunanuka girukotachri
kanojerchi yowumajeya. Ga wa
rushatkapkatka Toturu. Goyakalu yegi ga
wa tuplapijere yegi rutaaka. ⁶Ga wa suxo
yineru mwiyawakanu tya gasukleta.
Wane waneylo twiyawaka, Goyakalu
galpokotyawaka. Wane toglutikolupa
satu waragka gepi pacha
patsrujirmolegogne.

Mikili tengogne giknokyalu gimnu
gitsruka

⁷Ga wa tsru giylalutkani tengogneya.
Mikili ga wa waleymalune
Goyakalutowrene yagotlu gimnu
gitsruka. Ga wa gimnu gitsruka ga wa
waleymalune gitowrene yagotlewata.

⁸Ga wa gi rumkatlewatna. Ga wa
wanepnute maleshayatkana
rawyawakakna tengogneya ⁹Ga wa
ruknooka tsru potu gimnu gitsruka wa
kapokotu gimnu, wa kamchi gitsrukate
chinkaluru, ga wa Satanasyo. Walenwa
psolchijneko gwachine yokwitachri.
Ruknooka. Tyechijne rapoka. Ga wa
gitowrene waleymananuko giknooka.

¹⁰Ga wa gichkopljiru tengogne
nyijnakotya, wane chinachri:

Xawakni wanetkalu
gognewatikaluru ga wa giyaklu,
ga wa Woyakalute
pogirewatyawaka,
ga wa Kristote girukotyawaka.
Gi rixanu giknookalurunatkani
wumolene jigyegitachri.
Gogi, goyechno jigyegitna
Goyakaluyegiya.

¹¹ Ga wa wanna gaalixlu jigyegitjerna
gowega Wgenegragaya,
Ga wa rupgultalewlenu tokanuya.
Ga wa gi chipetgiwekletna
rupninpotunanukna.

¹² Wale chinanu gimuwatanu tengogne
ga wa tengogne gwachingi.

iGi waneni tyechijne gajene ga wa tsru wenu gajene,
 gi rixanu gixa yegi rujrukotka kamchi gitsrukate!
 Tsrú gimtuwnalu rixa.
 Gi rixanu rumatlu
 pshinitsonogognepje waneylu.

Wa gimnu gitsruka kojwaklo suxo

¹³Ga wa gimnu gonru gitsruka getnatkawa giknookalurutka ga wa tyechijnetkalu. Waneklu kojwaklo suxo jeji wugenetachro. ¹⁴Ga wa suxo geneeka gepmeji tsru klatatalumeji pixkalutu yineru mwiyawakanu talninripa, gimnu gonruyegiya talninripa, twiyawakapa tyinripa. Wane toglutikolupa gogi ga wa gogkaka ga wa ganikajgogne. ¹⁵Ga wa suxo gajxigi raplikgatlu gonu gimnu, rapga pixka, rapogyegimtyaplo. ¹⁶Ga wa chiji gipxaklo suxo. Chiji namata, ga wa rapga nikloka, gimnu gonru gitsruka gaplikgatanru. ¹⁷Giyagni gimnu gonru gitsruka jigekanuwopotuta suxo chinanu. Ralimta. Ruylalewatnripa gixetachine toklopishaneyma, wa Goyakalu yokanatanrukaka kamrutachine, ga wa gipgujtalewlu Gesopirana waneyalune. ¹⁸Ga wa tsru wenu ksate tunwata gimnu gonru gitsruka.

Kmatsuru tsru wenuya kanikyachri

13 ¹Ga wa netlu kmatsuru tsru wenuya kanikyachri. Ga wa waneyalutu pamolegwa ga wa payokgiprejiwuruta. Ga wa gigwakaka rawa pamole pogirchi sagyetate pixkalutu. Ga wa gijiwkaka rawa yonatkaluru mupashiregnuchi giwaakaka. ²Ga wa kmatsuru netanru mgenoklu pixka rixa. Ga wa gijixi magemjixi pixka rixa. Ga wa ginama tsru mgenoklunama pixka rixa. Ga wa gimnu gitsruka geneklu ruyakle ga wa tuplapijere. Ga wa tsru potu rutaklu. ³Ga wa satu gijiwu

gistakapgutatkaluru rupninripmaka. Ga wa rustakikolu rupninripmaka gituukaaka. Ga wa ruglajitna psolchijne gajeneko kmatsuru gajxigi rawinrina. ⁴Ga wa yoptsojityegitluna gimnu gitsruka gi rixanu wale gitaklu kmatsuru. Ga wa yoptsojityegitluna kmatsuru. Wane chinna, “¿Girupni wa kmatsuru pixkalutu? ¿Katu gimkata giylakakleta waleyma?”

Kmatsuru gitaaka psolchijne gajeneko chinanu

⁵Ga wa kmatsuru geneeka namchiya yanumatyaplu tsrupirankaka ga wa mupashiregnuchkaka. Ga wa rutaaka gepkoxamkojmole gepi ksuru wane rixinripa. ⁶Ga wa yanumata mupashiregnuchi chinpiranyegityaplu Goyakalu. Mupashiregnuchi chingiwakatyaplu ga wa gipji, ga wa tengogne gwachine. ⁷Ga wa ruchichka yagotyapna kpashirine, ga wa raalixyapna. Ga wa rutaaka wale panerumnunanuka yegi, ga wa pejnuruneko yine yegi, ga wa patokanumnunanuka yanumatyachine yegi, ga wa payinemnunanuka yegi. ⁸Ga wa pejnuruneko tyechijne gwachine yoptsojityegitlu mapiranyegine giweklu kirukatyegiya wa gowega Wgene kirukatyegiya. Walenwa gilyatkaluru rekamrutkoyakawa tye psolchijneko.

⁹ Wa kajnakopnalu yijnakotanu:

¹⁰ Kashrewlu ganikachri,
 kashichkalurupni ralimtanu.

Girukokta yoglolewapi
 giylalewatya, yoglolewapi
 rumkata giylaetikolupa.

Ga wa tyenwa kpashirine
 kashnantakognewle ga wa ralixlewlena.

Kmatsuru chiji gishpakyachri

¹¹Ga wa netlu satu kmatsurutnaka chiji gishpakyachri. Gepigwalutni gowega Wgene pixka. Ga wa gimnu gitsruka

pixka rixa yanumsaleta. ¹²Ga wa muchinanu kmatsuru pixka rixa gitaakotu koxa wale psolpotuyako, wale getanu. Ga wa psolchijneko ga wa chiji gwachine yoptsojijtjixa, yoptsojityegityapluna wa muchinanu kmatsuru, wa gistaakaluru gipninripmaka gitukachritka. ¹³Ga wa tsru getkalurkaka kamruta. Tengogne rujruukakyalu xirnachri. Chiji rapoka yine getanu. ¹⁴Giyagni yokwitna tyechijne gwachine getkalurkaka wa renekikolu kamrutyaplu kmatsuru getanu. Wane chinna tyechijne gwachine kamrutyapluna kmatsuru yaglu. Walenwa yoglolewapi gitsakikaluru ga wa ruweka. ¹⁵Ga wa reneeka ruweekakyaplu kmatsuru yaglu, wa kmatsuru yaglu yanumatinripa. Ga wa reneeka ginnakokta ruylajixyapa wa kmatsuru yaglu myoptsojityegitkane. ¹⁶Ga wa wane rixkakna pejnuruneko mturune ga wa tsrune, ponikolune ga wa kwamonurune, gishpakachine ga wa wayegrechine, potuklemyona rutakagimaxiklikolupna waka gijrotna. ¹⁷Ma mumkata gagjiretinitipna ga wa gishankalu mumaxikolenena kmatsuru giwaka waka giwakpejnu.

¹⁸Ga wa tyenwa gimatkalewlu. Kanshinikanuru yantatanru kmatsuru pejnu. Gi rixanu yineru pejnuni. Ga wa wale pejnuni wa patsrujire pacha patsrujiremole patsrujire.

Wa satu pacha gepkoxamkojmole gepkoxamkoje waragkane shikalwatinri

14 ¹Netatkalu Gowega Wgene Siyo Magkate tunwatachri. Ga wa Waleymalune satu pacha gepkoxamkojmole gepkoxamkoje waragkane, Wale giwaka ga wa Ruru giwaka yonajrotatkalune. ²Ga wa nyijnakotlu pagima tengogne giyakatyachri, gixo gonugimkaka pixka. Ga wa tsru rutloglegima pixka rixa. Ga

wa nyijnakotanrugima, kgitloklerune rutlotsaprena rutlotinrina pixka rixgimata. ³Ga wa shikalchi gerotu shikaletna, pogirchi tuplapijere getanu ga wa gepkoxamkoje giwekachine getanu ga wa tsrune getanu. Ga wa gike gimkata gimatletlu shikalchi seyini wannapje, wa satu pacha gepkoxamkojmole gepkoxamkoje waragkane, gipekotikalune chiji gajeneyegiya. ⁴Nyinwa suxoneyma mpuchotkone, gi rixanu suxo metkanewa. Nyinwa gowega Wgene gomkagitachine ginakakokta yinri. Nyinwa yinyegiya gipekotikalune. Nyinwa gegwikane Goyakalu chinanupa ga wa gowega Wgene chinanupa. ⁵Ga wa ginamayna gi rukshigayrokletkana. Muklukanuwnakane.

Kiglerpotunanu Tokanchi gike rixiniko mnikawnakatu

⁶Ga wa satu Goyakalutowreru neta tengogne ganikajite yapa galnalenata. Kiglerpotunanu Tokanchi gike rixiniko mnikawnakatu waneyalutu, tyechijne gwachine runkakleyegitanrupa, ga wa payinemnunanukyegi, ga wa panerumnunanukyegi, ga wa patokanumnunanuka yanumatyachinyegi, ga wa pejnuruneko yine yegi. ⁷Gichkoplaji wane chinreru, “Mpikanru Goyakalu ga wa gimalwutanru. Gi rixanu rapokatka rutakyagoklewlepapko. Gyoptsojityegitanru tengogne kamrutachri, ga wa chiji, ga wa tsru wenu, ga wa gonu gishpakatyawaakaka kamrutachri.”

Rujrukanatka tsrupotni Wawiloni

⁸Ga wa romkagitlu satu Goyakalutowreru gepi chininri. Wane china, “Rujrukanatka. Rujrukanatka tsrupotni Wawiloni. Suxo pixka tapoklewle getsotanrewle wingate, payinemnunanuka tutagata.”

**Ruykotkana ma
yonogyegityapluna wa kmatsuru**

⁹Ga wa satu Goyakalutowreru mapa chininri gomkagitna. Gichkopljaiya wane china, “Girukokta yoptsojityegitlu kmatsuru ga wa wale yaglu, ga wa girukokta gijrota ga wa gimyo gimaxikole yoptotachri, ¹⁰wale koxa giranru Goyakalu gimtuwnale wingate, myapjetu giyookaluru. Wale jgekanu girikalurostono giyookalurupa. Ga wa walepni saletpotutkona xirnachriya ga wa gasogreya kpashirine towrechine getanu, ga wa gowega Wgene getanu. ¹¹Ga wa wanna tsru salewnalepgya gatskogognenatanu gike rixiniko mnikawnakatupa. Gi rapnanutanunna gogi ga wa goyecho, wa kmatsuru ga wa wale yaglu yoptsojityegitachinepni, ga wa girukokta yoptotlu giwaka gimaxikle.” ¹²Ga wa tyenwa kpashirine kashnantakognerewle: Goyakalu yokanatanrukaka kamrutinripna ga wa Geso romkagi galixletinripna.

**Giglenshinikanyegitkalunni
Gitsrukaachi gwachine gipnakane**

¹³Ga wa nyijnakotlu tokanchi tengogne giyakatyachri, wane chinachri, “Pyonatanru: Giglenshinikanyegitkalunni gipnachine xanigognenanu, Gitsrukaachi gwachine gipnakane.”
“Gigi,” china Giwekikaluru, “yaprewatinrina rapnanutinripna. Gi rixanu kamrurna gomkagitanna.”

Tyechijne jirgika

¹⁴Ga wa netatka. Ga wa waneru kyachgapererumko klatalu. Ga wa kyachgapererumko tuplata yineru Wgene pixkalutu, kori sagyeta wanejiwurutu. Ga wa satpokachri gistakapi gepragasuru rawamyota.

¹⁵Ga wa kpashiwakpotugruko rushpakya satu Goyakalutowreru. Gichkopljai china saplewyegitlu kyachgapererumko tuplatachri. Wane chinru, “Pkashichanutkalu pustakapre. Pjirganutka. Gi rixanu rapokatka jirgikolpapko. Ga wa ruprigatka tyechijne jirgikolu.”

¹⁶Giyagni kyachgapererumko tuplatachri chiji ranikatkalu rustakapre. Ga wa chiji jirgikatka.

**Wa tapatgatyawaka Goyakalu
gimtuwnalanyi**

¹⁷Ga wa tengogne gwachri kpashiwakpotugruko rushpakya satu Goyakalutowreru. Waneykoxlu wale satpokachri gistakapi gepragasuru.

¹⁸Ga wa yochpikjetikowakakwa ruyakatya satu Goyakalutowreru. Wale gitaaka xirnachri chinanu. Gichkopljai saplewyegitlu gistakapi gepragasuru waneyalutu. Wane chinru, “Pkashichanru pustakapre gepragasuru, ga wa pjirganru gowapitsgawa chiji gajero. Gi rixanu ralixatka gowaji chiji gajero.”

¹⁹Ga wa Goyakalutowreru chiji raniklu rustakapre. Ga wa jirgalu chiji gajero gowaji. Ga wa tapatgatyawaka Goyakalu gimtuwnalu yegi, ruknoklu.

²⁰Ga wa tapatgatyawaka gakatooka pokchi malekate. Ga wa tapatgatyawaka rushpakya granchi, kawalyo chipetapre tennu gapokagragatachri, ga wa satu pacha waragkastsi rowuknu.

Payokgipre ralipre tsru salewakchikaka

15 ¹Ga wa tengogne netyalu satu getkaluru, tsrupotu koglajrewatachri. Payokgipre Goyakalutowrene payokgipre ralipre tsru salewakchikaka waneyalune. Gi rixanu tyekakaya ralipreta Goyakalu gimtuwnale. ²Ga wa netlu tsru wenu witryoga

pixkalutu xirnachrimero yapjetachri. Ga wa kmatsuru gaalixachine, ga wa yaglu, ga wa giwakpejnu gaalixachine, witryo pixkalutu tsru wenu gogomta tunwatachine. Ga wa gitlopitskaka Goyakalunu waneyalune. ³Ga wa shikaletluna Goyakalu wayegereru Moysisi shikale ga wa wogewa Wgene shikale.

Wane china shikaletna:

Tsrupotkakni ga wa
koglajrewatachrikaka
pkamrure,
Wutsrukate Goyakalu, pejnuruko
Girukotachri.
Potuko potu ga wa galikakpotunanu
pixjetyawaka.

Payinemnunanuka Pogiryi.

⁴ ¿Girupni gi wa pikanyi Pixa,
Wutsrukate?

¿Ga wa katupni gi
gimalwugiwakatanyi?

Gi rixanu Pixapjeni wa kpushiryi.

Gi rixanu payinerumnunanuka
ginanu

ga wa yoptsojityegitanyina.

Gi rixanu gipgujetkalurutkani
kiglerkaka pkamrutinri.

Payokgipre koripro

⁵Wanepnute neta. Ga wa kotpuukalurni kpushiwakpotugruko, gipgujatikowakapji gajerugruko tengogne gajeru. ⁶Ga wa kpushiwakpotugruko rushpakayana payokgipre Goyakalutowrene, payokgipre tsru salewakchikaka waneyalune. Katajimaltu powralu mkachrichrata gitakachine. Ga wa gishrikakjeputachine korimtayaya. ⁷Ga wa satu wa gepkoxamkoje giwekachine genekna payokgipre Goyakalutowrene payokgipre koriproswaga katseplu rumtuwnale giwekoggenatachri gike rixiniko mnikawnakatu Goyakalu. ⁸Ga wa kpushiwakpotugruko katseplu kapgyalu Goyakalu goyaknu chinanu ga wa ruyakle

chinanu. Ga wa gike gimkata jiglokletlu kpushiwakpotugruko nikawninpotunanuko payokgipre tsru salewakchikaka payokgipre Goyakalutowrerunenu.

Towutkana rupkakyapluna koriproswaga gwanru

16 ¹Ga wa kpushiwakpotugruko giyakatyachri gichkoplaji nyijnakota. Wane chinna payokgipre Goyakalutowrene, “Gajewa. Chiji gipkakanru payokgiprepro Goyakalu gimtuwnale yegi.”

Muchinanuproswaga

²Giyagni muchinanu ralimta. Chiji rupkakaproswagatlu walenu. Ga wa gektutu mugletu trechi waneyatkana yine, wa kmatsuru gimaxikle waneyalune ga wa wale yaglu yoptsojityegitachine.

Gepi rixinriproswaga

³Ga wa gepi rixininri tsru wenu gipkakaproswagatlu walenu. Ga wa gipnachrigraga pixka rixatka. Ga wa pejnuruneko giwekachine tsruwenu gajene gipnana.

Mapa rixinriproswaga

⁴Ga wa mapa rixinri rapgakaka ga wa gonu gishpakgatyawaakaka rupkakaproswagatlu walenu. Ga wa granchitkani. ⁵Ga wa nyijnakotlu Goyakalutowreru gonu gitakikaluru wane chinreta:

Pixni poyagakachriyi, wa wanerutyi
ga wa muchikawluryi, kpushiryi,
gi rixanu tyekaka
puklukanuwnayegjixa.

⁶ Gi rixanu wanna gipkaku
kpushirinegraga,
ga wa ptokanu
geneklewatachinegraga,

ga wa granchi putna. Rumuknunina.

⁷Ga wa yochpikikowakakwa njema wane chinreta:

Gigi, Nutsrukate Goyakalu,
Pejnuruko Girukotachri.

Galikakpotunanu ga wa
poyankaklewuni
puklukanuwnayegjixlewlle.

Gepkoxamkoje rixinriproswaga

⁸Ga wa gepkoxamkoje rixinri tkachi gipkaproswagatlu walenu. Ga wa tkachi geneeka jimyapna yine xirnaleyana.

⁹Ga wa yine tsru gemeruya ralgakakikna. Ga wa mupashiregnuchi chingiwakatluna Goyakalu, tyekaka tsru salewakchikaka girukotachri. Gi renshinikautna rumalwutyapluna.

Pamyo rixinriproswaga

¹⁰Ga wa pamyo rixinri Goyakalutowreru kmatsuru tuplapijere rupkaproswagatlu walenu. Ga wa mapshagalutkani wale pogirewatyawaka. Ga wa gichino chinanu rashkannutanna. ¹¹Ga wa mupashiregnuchi chinpiranyegitluna Goyakalu tengogne Gajeru gichinyegna chinanu ga wa gitrena chinanu. Gi wa renshinikanutna kamrureyna.

Patsrujire rixinriproswaga

¹²Ga wa patsrujire rixinri Goyakalutowreru tsru Geyopreta Gapga rupkaproswagata walenu. Ga wa walega gipriga ralpokgapotikolupa tkachi gishpatyawakasreta pogirene gatnugapotepa. ¹³Ga wa neta gishpakletna mapa puchotlewatachine kamchine tolojru pixkalutkaka, gimnu gitsruknama gishpakyachri, ga wa kmatsurnama gishpakyachri, ga wa gixashatachine tokanchi geneklewatachinenama gishpakyachri. ¹⁴Gi rixanu nyinwa kamchine getkalurkaka kamrutachine.

Rushpakna, psolchijne gajeneko pogirene yegi yachine, rapatkakikolupna giylalu yegi, Goyakalu pejnuruko Girukotachri tsrupotgogne giylale.

¹⁵“Xakoka kachowguru pixka nixa ginretanu. Giglenshinikanyegitkalurni giyokachri ga wa girukotamkatachri, mamkatu ma yaninitipa. Ga wa ma metikotupa patewle.”

¹⁶Ga wa Gewreyo tokanu Garmaketo chinikowaka rapatkakikowakapna.

Payokgipre rixinriproswaga

¹⁷Ga wa payokgipre rixinri Goyakalutowreru kawleru rupkaproswagatlu walenu. Wa tengogne gajeru kphasiwakpotugruko pogirchi tuplapijeryegiya rushpakya gichkoplaji, wane chinachri, “Wane gixkalurutkani.”

¹⁸Giyagni wanetkalu rawrakle ga wa plaschigimkaka ga wa rutlogle, ga wa tsru giyolikchijru. Yine gapokchijitiniyakawlu mwajejetkatu tye pixkalutu tsrupotu giyolikchijru. ¹⁹Ga wa tsru pokchi mapasreta kotspaltatikaluru. Ga wa payine pokchikaka gijrukana. Ga wa tsru Wawiloni gishiniika Goyakalu getanu, wa renekyaplu jigekanu gimtuwnale wingate girikalurostono. ²⁰Ga wa pejnuruko kanipreklul galimta.

Ga wa magkakaka gi rukshiika. ²¹Ga wa tengogne rujrukya giwruji tsru potu pamyomole ginna pixka, yine gogo gijrukachri. Ga wa yine mupashiregnuchi chinpiranyegitlu Goyakalu tengogne Gajeru, tsru salewakchi giwruji chinanu. Gi rixanu tsrupotni tye salewakchi.

Tuklukanuwnayegjixikowaka tsro kapoklewaklero

17 ¹Ga wa runa wa payokgipre Goyakalutowrene satute, wa payokgipreproswaga waneyalune satute, gita giynumsatachri. Wane chinno,

“Punanu. Nekakgitanyi tuklukanuwnayegijixikowaka tsro kapoklewaklero gixo gonkaka tuplatachro. ²Walayma rapoklewatna tyechijne pogirene. Ga wa psolchijneko gwachine gimeta tapoklewle wingateya.”

³Ga wa ranikno Giwekikaluruya. Yineru mwiyawakanu ranikno. Netlo suxo serolu kmatsuru gogo tuplatachro. Waneylu wale gixo mupashiregnuchi giwaakaka. Payokgiprejiwurutu ga wa pamolegwalutu. ⁴Ga wa suxo pakniga yoshmookaluru pixkalutu ga wa serolumkachri gitakachro. Ga wa kori tugletika, ga wa kwenuru potu sotlejiruya, ga wa katajiroji peraljakaya. Ga wa tomyo waneylo kori girapistono. Gagnanutkalurkaka ga wa kapcholkaka tapoklewleya katsepostonoyalo. ⁵Ga wa tgiwaka tojrota tyonatika:

**Giyogimanatkaluro, Tsro Wawiloni,
Kapoklewaklerone Ginro
ga wa Gagnanutkalurkaka Chiji Gajeru
Ginro.**

⁶Ga wa netlo suxo, kphashiregraga ga wa Geso gipgujtatachinegraga gimetachro. Ga wa netinitkalo nuglajita. Tsru giglajru nixa.

**Giyogimanatkaluru tokanchi suxopirana
ga wa kmatsurupirana**

⁷Ga wa Goyakalutowreru wane chinno, “¿Klu chinanu puglajita? Gita ginkakanyi giyogimanatkaluru tokanchi suxopirana, ga wa kmatsuru tutjtjerupirana, payokgiprejiwurutu ga wa pamolegwalutu. ⁸Wa kmatsuru wa petanru, wa muchinanu wanenanru ga wa gi wanetkalu, gitskata potu gishpakyachripni ga wa gamgikowaka yanu. Tyechijne gwachine wa giweklu kirukate tye psolchijneko rekamrutkoklunuyakawa

myongiwaatkone ruglajitanna retinipluna kmatsuru wa muchinanu wanenanru ga wa gi wanetkalu ga wa gapokachripa.

⁹“Ga ga tyenwa shinikanchi kgimatkaleru. Payokgipre jiwchikaka walenwa payokgipre magka, wa suxo tuplatyawaka. ¹⁰Ga wa walenwa payokgipre pogirchine. Pamyone gijrukanatka. Satu wane. Ga wa satu gi gapokawa. Ga wa rapokinipa, pshinitsonu rumkata gwaleta. ¹¹Ga wa kmatsuru muchinanu wanenanru ga wa gi wanetkalu, tyenwa pogirchi yokgipi rixinri. Ga wa payokgipreymalutni. Ga wa gamgikowaka yanuna.

¹²“Ga wa pamolegwakaka petanru wannanwa pamole pogirchine. Wannanwa gi yoptotawalu pogirewatyawakna, seyni kmatsuruyma pshinitsonu rutaakona. ¹³Ga wa wanna waneya satupje shinikanchi. Ga wa muchkonna ga wa rutakikolna renekanruna kmatsuru. ¹⁴Gowega Wgene yagotanna. Ga wa gowega Wgene gaalixanna. Gi rixanu Walenwa gitsrukaachine Gitsrukate ga wa pogirchine Pogire. Ga wa Waleymalune tomgakalune ga wa tsoomitkalunni ga wa poyagkakachinni.”

¹⁵Ga wa Goyakalutowreru wane chinno, “Wa gonkaka petanru, kapoklewaklero tuplatyawaka, walenwa yine ga wa gixolunkaka, ga wa payine, ga wa patokankaka yanumatyachine. ¹⁶Ga wa pamolegwa wa petanru, wanna ga wa kmatsuru gayegixanro kapoklewaklero. Ga wa giknookaluro ga wa mamkato rixanunrona. Ga wa togitu nikanna. Ga wa xirnachrimeroya yoxikinirona. ¹⁷Gi rixanu Goyakalu gitakgajitna Wale gishinikanru kamrutinripna. Ga wa satupje shinikanchi rixanna. Ga wa pogirewatyawakna kmatsuru renekanna

poyagakikolpotunanuko
Goyakalutokankaka. ¹⁸Ga wa suxo
petanro walanwa tsru pokchi, tyechijne
pogirene chinanu pogirewatachri.”

Nikawnanatka tsro Wawiloni

18 ¹Wanepnute netlu satu
Goyakalutowreru tengogne
gijrukyachri. Tsrú potu rutakikolu.
Ratajiwnale pokamatlu tye chiji. ²Ga
wa gichkoplaji china sapleta. Wane
china:

iNikawnanatka, nikawnanatka tsro
Wawilonyani!

Kamchine gwiyawaka tixatka
ga wa pejnuruneko kamchine
puchotlewatachine
gishyatikowaka,
ga wa pejnuruneko koshichine
kapcholune ga wa
gayegixkalune.

³Gi rixanu tapoklewle getsotanrewle
wingate
payinemnunanuka gira.
Walayma rapoklewatna tyechijne
pogirene.
Ga wa marnewatachine tyechijne
gajene
ponikowata
tshichponponikowleshatinriya.

⁴Ga wa satu tokanchi tengogne
giyakatyachri njema. Wane china:
Gishpakinitkalo, nayinerutene, gma
mumukochirewatyanuplo,
ga wa gma yoptotyánuplu tsru
tsaletikoluya.

⁵Gi rixanu tengognepotuko
rapokmoletinitka tmukochire.
Ga wa Goyakalu gishinikatkalu
tma poyagaklenu.

⁶Papnutanro tixa
gapnulewletyawaka.
Gepi kata psatkakyegitanro
tkamrure pixka.
Wa girapistono tutakgatanru,

gepi kata putakgatinro.

⁷Wane tixa galixkotletnawa ga wa
tponikowashatinri wanekpejnu
penekanro tsalewnapotutinri ga
wa twamonuwatinri.

Gi rixanu wane chingajita, “Gita
pogirewatachro
tuplatachro.

Gi wa mkapyalno.

Gike nixiniko wamonchi netanu.”

⁸Wale chinanu pshinitsonuji rapokanu
tsalewninripotu:

gipnalu, wamonchi, ga wa tsru
nachlu.

Ga wa xirnachri tyoxikikolupa.
Gi rixanu gichkolni Gitsrukaachi
Goyakalu
tuklukanuwnayegixjeru.

Wawiloni ruchiyagatanna

⁹Wala ruchiyagatanna ga wa
rukegeknanuwatanrona tyechijne
pogirene, walayma gapoklewatachine
ga wa tixje ponikowashatachine, wa
wanna getinipulu tyoxikikolupgya.

¹⁰Tsalewnapotutinri, piklena chinanu
wajra tunwatanna. Wane chinachinepni:

iGi waneni! Tsrú potu pokchi
Wawiloni, gichkolu pokchini.

Gi rixanu pshinitsonuji rapokatka
puklukanuwnayegixikolu.

¹¹Ga wa saplewjketeyegitanrona
tyechijne gajene kmarnewaklerune ga
wa ruwamonuwatanrona. Gi rixanu gike
wanepnute gagjitanunna rejnunkatna.

¹²Rejnunkatna walenwa kori, ga wa
sroschi, ga wa kwenursotleru, ga wa
katajiroji perlaji, ga wa wale potu
mkachrichrata, ga wa pakniga
yoshmookaluru pixkalutu mkachri, ga
wa pgyamtalu, ga wa serolu mkachri,
ga wa pejnuruko pgamlumunalu, ga wa
pejnurukostono nikchi gitsruka
gapkajere kamrutikalurustono, ga wa
pejnuruko kwenuru potu

gagmunastonkaka, ga wa sintawoshpata, ga wa yowuma, ga wa kiglesotlerushpata. ¹³Ga wa kanilata, ga wa pgamluru, ga wa pgamlugalo, ga wa pgamlupagiri yochpiikalurupa, murmunga, pgamlupagirpotu, ga wa winga, ga wa goliwangi, ga wa wale potu trikopagi, ga wa triko, ga wa prachine, ga wa gowegane, ga wa kawalyone, ga wa chiji yapachrokaka kawalyo kosetanro, ga wa manchikaka, ga wa yine giwekinri.

¹⁴ Wa gejuji punshinikanu getsotanutanru gitspalatinyi. Ga wa pejnuruko ponikolu ga wa pejnuruko gatajiwnachri pamginina.

Gi pagogneko rukshiiko.

¹⁵Ga wa tyekaka marnewatyachine, walaya ponikowatachine tsalewnapotutinri piklena chinanu wajra tunwatanna. Ruchiyagatanrona ga wa ruwamonuwatanrona. Wane chinanna:

¹⁶ iGi waneni! iGi waneni, tsru pokchini!
Wale potu klatalu mkachri, ga wa pakniga yoshmookaluru pixkalutu, ga wa serolu mkachri gitakachro. Ga wa kori tugletika, ga wa kwenuru potu sotlejiruya ga wa katajiroji perlajakaya. Gi rixanu pshinitsonuji giknookalurni gi pejnananukta ponikolewlu.

¹⁷Ga wa pejnuruneko kanawa ganikachine, ga wa pejnuruneko kyagapgaklerune ga wa pejnuruneko kanawa kamrurewatyachine, ga wa pejnuruneko tsru wenu kamrurewatyachine, wajra tunwatanna.

¹⁸Ga wa saplewjektetna retinrina tyoxikikolupgya. Wane chinna, “¿Girupni tye tsru pokchi pixkalutu?”

¹⁹Chijipagi rupkajiwutna. Ga wa saplewjetanna. Chiyagatanna ga wawamonuwatanna. Wane chinna: iGi waneni! iGi waneni! Tsrú potu pokchini.

Walaya ponikowatna pejnuruneko kanawa waneyalune tsru wenu, tponikowleya.

Gi rixanu pshinitsonuji giknookalurotkani.

²⁰ Gimuwatanu wala chinanu, tengogne gajene ga wa kpashirine, ga wa yokanatkalune, ga wa Goyakalu tokanu geneklewatachine, gi rixanu Goyakalu giklukanuwnayegjixlo gixa chinanu.

Gike rixiniko rukshikonatka Wawiloni

²¹ Ga wa satu Goyakalutowreru gichkolu gwalu sotlu, tsru ginripi sotle pixka. Tsrú wenu ruknoklu. Wane china:

Tye pamuchkonu pixka tixa giknookota Wawiloni, wa tsru potu pokchi.

Ga wa gike rixiniko rukshiikonatka.

²² Ga wa kgitpetsaklerunegima ga wa kgitloklerunegima ga wa ktumlejiklerunegima, ga wa kowiklerunegima gike rixiniko jemkotka pixaya. Ga wa pejnuruko kamrurchi gike rixiniko rukshiikotka pixaya. Ga wa ginripsotlegima gike rixiniko jemkotka pixaya.

²³ Ga wa katalo pokamlale gike rixiniko pokamlatyegityi. Ga wa gnuunrowatachriplaji ga wa gnuunrowatachroplaji gike rixiniko jemkotka pixaya. Gi rixanu kmarnewakleru pixanu wannanwa tsrukakalune tyechijneya.

Gi rixanu pkagonchiwle
payinemnunanuka pyokwitinri.

²⁴ Ga wa walaya rukshikika Goyakalu
tokanu geneklewatachinegraga,
ga wa kpashirinegraga,
pejnuruniko giylatkalurunena
tyechijneya.

Gimuwlu tengogneya

19 ¹ Wanepnute pagima nyijnakota
tengogneya gixolune
yineplajgima pixkalutu. Wane chinna:

iGimalwutanru Goyakalu!
Woyakalutenupni gognetkaklewlu,
ga wa goyaknuchi
ga wa giyaklu.

² Gi rixanu galikakpotunanni ga wa
poyagaklewlu
putakyagoklewle.

Gi rixanu Wale
giklukanuwnayegixlo tsro
kapoklewaklero,
chiji gajene gimtukachro
tapoklewleya.

Wayegrenegraga rapnuyegitna
walamyoya.

³ Rumepe wane chinretna,
iGimalwutanru Goyakalu!
Tyoxikolupgya
gatskogognenatanu gike
rixiniko
mnikawnakatupa.

⁴ Ga wa gepmole gepkoxamkoje tsruna
ga wa gepkoxamkojexirune chiji gapoka.
Yoptsojityegitluna Goyakalu, pogirchi
tuplapijere tuplatachri. Wane chinna:

Wane gixkalurupa. iGimalwutanru
Goyakalu!

⁵ Ga wa pogirchi tuplapijere rushpakya
satu tokanchi wane chinachri:

Nshikaletgimalwuretanru
Woyakalute,
pejnurunekgi wayegrengi, ga wa
pikjengi,

mturune ga wa tsruna.

⁶ Ga wa pagima nyijnakota, gixolune
yineplajgima pixka, ga wa gixo
gonkakgima pixka, ga wa rutloglegima
pixka, wane chinachri:

iGimalwutanru Goyakalu!
Gi rixanu pogirewata Wutsrukate
Woyakalute pejnuruko Girukotachri.

⁷ Wumuwatanu ga wa
wumjikpotutanu.

Ga wa wumalwutanru.

Gi rixanu rapokatka gowega Wgene
kashimyole.

Ga wa ganunropa galpokotachrotka.

⁸ Ga wa teneeka tyoshmakyaplu
wale potu klatalu mkachri
katajimtalu ga wa powralu.

Gi rixanu wale potu klatalu
mkachri

walenwa kpashirine
poyagaklewle.

Gowega Wgene kashimyole meyiwlunachnewlupa

⁹ Giyagni wane chinno, “Pyonatanru:
Giglenshinikanyegitkalunni gowega
Wgene kashimyole meyiwlunachnewlupa
chanixkalune.”

Ga wa wane chinno, “Tyenwa
Goyakalu tokanu galikakpotu.”

¹⁰ Ga wa gijixipta napoka
nyoptsojityegityaplu. Ga wa wale wane
chinno, “Pgirukotinwa. Gi waneko
pixanu. Pixje wayegrechrino gita, satu
wannatno gita, wa pumolene
gipgujtawlewu Gesopirana waneyalune.
Goyakalu pyoptsojityegitanu. Gi rixanu
wa gipgujtawlewu Gesopirana walenwa
Goyakalu tokanu genekikolu pixka.”

Goyakalu Tokanu gakagloklewatachri

¹¹ Ga wa netlu tengogne kotpuukaluru.
Ga wa wane netyalu kawalyo klatalu.
Ga wa wale gogo tuplatachri Walenwa
Poyagakachri chinkaluru, ga wa

Galikakpotu. Poyagkaklewleya rutakyagoklewata ga wa yagotlewata. ¹²Ga wa giygale xirnachrimero pixka rixa. Ga wa gijiwu rawa gixo pogirchi sagyeta. Waneylu giwaka yonatkaluru, gi satuna gimatanru, seyini Walepje gimatlu. ¹³Ga wa mkachri granchi yoshmookaluru gitakachrini. Ga wa giwaka wane chinka Goyakalu Tokanu. ¹⁴Ga wa solalone tengogne gajene gomkagitlu, klatalone kawalyone yapachine, wale potu mkachri gitakachine klatalu ga wa powralu. ¹⁵Ga wa ginama rushpakya yoglowlwapi gepragaspuru, payinkaka ruylakinripa. Ga wa kanojerchi yowumaje rugirukotanna. Ga wa Wale gakatoklu tapatgatyawaka, Goyakalu pejnuruko Girukotachri jigekanu gimtwnale wingate yegi. ¹⁶Ga wa gimkalu ga wa gitpali yonatika giwaka: Pogirchine Pogire, ga wa gitsrukaachine Gitsrukate.

Kmatsuru ga wa gixashatachri Goyakalu tokanu geneklewatachri gipnale

¹⁷Ga wa satu Goyakalutowreru neta tkachi tunwatachri. Tsruplaji rixa saplewleyegitna. Wane chinna pejnuruneko koshichine ga wa kamejirune tengogne ganikajite galnachine:

Ginanu. Gapananu tsru nachnewlu yegi Goyakalunu.

¹⁸Gniyaplu pogirchinegitu, ga wa solalone gitsrukatenegitu, ga wa gichkolungitu, ga wa kawalyonegitu, ga wa wanna gogo tuplanatachinegitu, ga wa pejnuruneko gishpakachinegitu, ga wa wayegrechine ga wa mturune ga wa tsrunegitu.

¹⁹Ga wa netlu kmatsuru, ga wa tyechijne pogirene, ga wa wanna solalotene gapatachinni yagotyapluna kawalyo gogo tuplatachri ga wa Wale solaloteneyma. ²⁰Ga wa kmatsuru

kashichkaluru ga wa waleymalu gixashatachri Goyakalu tokanu geneklewatachri, wa getkalurkaka kamrutachri wale getanu. Wa tyeakakayma yokwitanna kmatsuru gimaxikle yoptotachine, ga wa yaglu yoptsojityegitachine. Wa nyi gepi giwewachinni xirnachripowga giknookana, wa gasogre xirnyachripowga. ²¹Ga wa gixetachinni giylatkana kawalyo gogo tuplatachri yoglowlwepreya ginama gishpakayachriya. Ga wa pejnuruneko koshichine jinanna wannanigituya.

Satu waragka walapu rostutikolu Satanasyo

20 ¹Ga wa netlu Goyakalutowreru tengogne gijrukyachri. Ga wa gitskata potu yoskekapre ga wa tsru yowumatsa gimyo waneyalutu. ²Ga wa wale kashichlu gimnu gitsruka, kapokotu gimnu. Walenwa kamchi gitsrukate, wa Satanasyo. Rostutlu. Satu waragka walapu rostutikolupa. ³Ga wa gitskata potu ruknoklu. Rushyayegitlu ga wa rogo rupityalu, ma yokwityapatkana payinkaka, satu waragka walapu poyagkakinpotunanuko. Wanepnutepa rumkata kaspuukota pshinitsonu.

Muchinanupa yotunru

⁴Ga wa netlo pogirchi tuplapijerkaka, ga wa wala gogo tuplatachine. Ga wa rutaakana rutakyagoklewatinripna. Ga wa netna giylatkalunemka, Geso gipgujtatikolu chinanu gistaknojitalunni ga wa Goyakalu Tokanu chinanu. Wannanwa gi wa yoptsojityegitluna kmatsuru, gi wa yagluko. Gi koxa yoptotluna rumaxikole gijrotayna ga wa gimyoyna. Ga wa Kristoyma ruwewanna ga wa pogirewatanna satu waragka walapu.

⁵Ga wa pimrine gipnachine gi giwekawa ma poyagkaakanupachi satu waragka walapu. Tyenwa muchinanupa yotunru. ⁶Giglenshinikanyegitkalunni ga wa kpushirine wa muchinanu yotunrupa waneyalunemnupa. Wanna chinanu gi rutaaka wa gepi chininri gipnalu. Seyni wannapni wa Goyakalu ga wa Kristote sasertotetene. Waleyma pogirewogogenatanna satu waragka walapu.

Satanasyo gapatkagna Koki gajene ga wa Makoki gajene giylalu chinanu

⁷Ga wa satu waragka walapu poyagkakinpatka, kaspuukotka Satanasyo yoshmakikowakaya. ⁸Ga wa rushpakanu yokwityapna payinkaka, gepkoxamkojesretate chijiya gajene, Koki ga wa Makoki, rapatkakikolupna giylalu chinanu. Tsrú wenu ksatnepagi pejnupna. ⁹Ga wa psolchijneko tsernu yanna. Ga wa kpushirine gwamtyawaka ga wa galuukaluru pokchi sajrukna. Ga wa tengogne rujrukya xirnachri ga wa ruylatanna. ¹⁰Giyagni kamchi gitsrukate yokwitjerna, xirnachri ga wa gasogre xirnachripowga ruknooka. Wanekoxna kmatsuru ga wa gixashatachri Goyakalu Tokanu geneklewatachri. Saletpotgoggenatkona gogi goyecho no gike rixiniko mnikawnakatu.

Tsro klatalo tuplapije, ga wa gitakyagoklewlu

¹¹Ga wa netlo tsro klatalo tuplapije, pogirchi tuplapijere. Wala gogo tuplatachri yegi rusuptagamtyatka chiji ga wa tengogne. Ga wa gi rukshika gwikowakatakana. ¹²Ga wa netna gipnachine tsrone ga wa mturune tuplapije ginaple tunwatachine. Ga wa kiruukaka kopraakalurni. Ga wa sato kiruka kopraaka. Walanwa giweklu kirukate. Ga wa gipnachine

gitakyagookikolu kiruukaka yonataluruya, rixa kamruretyawakna.

¹³Ga wa tsru wenga genekatkana gipnachine wane gwanatachine. Ga wa gipukchi ga wa gipnachine gwiyawaka genekna wane gwanatachine rushpakirinripna. Giyagni satkaka gitakyagooka rixa kamruretyawaka.

¹⁴Ga wa gipukchi ga wa gipnachine gwiyawaka xirnachripowga ruknooka. Tyenwa gepi chininri gipnalu, wa xirnachripowga. ¹⁵Ga wa giweklu kirukate mwagiwaakatkatu xirnachripowga ruknooka.

Gerotu tengogne ga wa gerotu chiji

21 ¹Ga wa netlu gerotu tengogne ga wa gerotu chiji. Gi rixanu wa muchinanu tengoggenanu ga wa muchinanu chijinanu gisuptagamtatka. Ga wa maleshatkalu tsru wenu. ²Ga wa kpushiri pokchi gerotu Gerosale neta gijrukleta tengogneya Goyakaluyegiya, galpokotkaluru gnuruwatachro pixka gigletkaluro tganurupa chinanu. ³Nyijnakotlu gichkotokanuru pogirchi tuplapijere giyakatyachri, wane chinachri, “Xaniyakawa Goyakalupji yineymatka. Rumwapjitanna. Wannapni rayinerutene. Ga wa Waleko Goyakalu wannaymapa. ⁴Wale sheyiygaleatanna pejnuruko giktegná. Ga wa gipukchi maleshatkalu, gi wa wamonchiko, gi wa saplewjekteruko, gi kachinoluko. Maleshatkalu. Gi rixanu muchinankaka gisuptagamtatka.”

⁵Ga wa pogirchi tuplapijere tuplatachri wane china, “Xani psoluko gerotu nkamruta.”

Ga wa wane china, “Pyonatanru. Gi rixanu tye tokanchikakni wa poyagkakachri ga wa galikakpotunanu.”

⁶Ga wa wane chinno, “Wane gixkalurutkani. Gitni wa muchinanu gwachri yongano ga wa ralipre

yongano, wa yinuwakachrino ga wa ralipreno. Wa gonunnagatewatachripa Gita genekanru gonu gishpakgatyawaka giwekgatachri gonu genekashatkaluru. ⁷Wa gaalirewatachri tyekaka yoptotachripni. Gitapni Royakalutno. Walepni nwugene. ⁸Ga wa kpiklegolune, ga wa malixkane, ga wa gagananutkalurune, ga wa kgiylalewaklerune, ga wa kapoklewaklerune, ga wa kagonchiwatachine, ga wa yagluchisha kyonogyegiklerune, ga wa pejnuruneko kayroklerune giknookona gipowgaya, xirnachri ga wa gemsotleru gipragkachri galgikwaka. Tyepni wa gepi chininri gipukchi.”

Gerosale gerotu

⁹Ga wa runa satu Goyakalutowreru, wa payokgiprepro katsepolu payokgipre ralipre tsru salewakchi waneyalune satute, gita giynumsatachri. Wane chinno, “Punanu. Nekakgitanyi gnuruwatachro, wa gowega Wgene gnunropa.” ¹⁰Ga wa Giwekikaluruya ranikno. Tsru magka tenolu rutakno. Ga wa rekakgitno kpashiri pokchi Gerosale, tengogne gijrukyachri Goyakaluyegiya. Goyakalu goyaknu waneyalutu. ¹¹Ga wa pokamlale kwensotlejiru pixka, gaspe sotleji pixka, katwergalu pixkalutu. ¹²Kaprijererni, tsru tenolu potu prijeru. Pamole gepi gipgyaptoterutu. Ga wa gipgyaptokaka yegi pamole gepi Goyakalutowrene. Ga wa giwakchikaka yonatikalurni. Wannanwa pamole gepinerune Gisrayiline giwaka. ¹³Tkachi gishpatyawakasreta wanero mapa gipgyapto. Ga wa tkachi potuklesretate wanero mapa gipgyapto. Ga wa tkachi kegnetesretate wanero mapa gipgyapto. Ga wa tkachi gimxityawakasretate wanero mapa gipgyapto. ¹⁴Ga wa pokchi prijere rapuko gwachri sotlukaka

waneylu pamole gepi giwaka, wa gowega Wgene pamole gepi yokanatanune giwaka.

Wa pokchi gepkoxamkoje tsojrirutu

¹⁵Ga wa Goyakalutowreru gita giynumsatachri waneylu korije yantapije, yantatyaplu pokchi ga wa gipgyaptokaka ga wa prijere. ¹⁶Ga wa pokchi gepkoxamkojetsojrirutu. Rowuknu ga wa waneko pshinru tsernu. Ga wa yagotpokchitlu yantapijeya, payokgipre pacha gepkoxamkojmole gepkoxamkoje waragkasti. Rowuknu ga wa tsernu ga wa tennu patenkakluni. ¹⁷Ga wa pokchi prijere yantata. Gepi waragka gepi pacha kilometro, yineru yantale pixka, wa towrechri yantale. ¹⁸Ga wa gaspe sotle kamrutikaluru prijere. Ga wa pokchi kori makojni witryo pixka katwergalu. ¹⁹Ga wa pokchi prijere tuplatyawaakaka pejnuruko kwenu sotle gigitikaluru. Wa muchinanu tuplatyawaaka gaspe sotleni. Ga wa gepi xirinri ksagiro polsotlerni. Ga wa mapa chininri kalsetoni klatsotlerni. Ga wa gepkoxamkoje rixinri gesmeralta poletwergasotlerni. ²⁰Ga wa pamyo rixinri sartonika serotwergayongalni. Ga wa patsrujire rixinri sartyo gasersotlerni. Ga wa payokgipre rixinri krisolito pwalpootwergasotlerni. Ga wa yokgipi rixinri weriro gamampolnursotlerni. Ga wa mturuji rixinri topasyo ksajipwalnursotlerni. Ga wa pamole rixinri krisoprasopwaltwergasotlerni. Ga wa pamole satupje rixinri gasinto ksajipolnursotlerni. Ga wa pamole gepi rixinri gamatista pakni pixkalutu sotlerni. ²¹Ga wa pamole gepi gipgyaptonwa pamole gepi katajiro perla. Satkaka gipgyaptonwa satu perla. Ga wa pokchiputni wa kori mkoje, witryo pixka katwergalu.

**Wa gowega Wgene Walenwa
pokchi katalote**

²²Ga wa kpushiwaka potu gi wane netya. Gi rixanu Gitsrukaachi Goyakalu pejnuruko Girukotachri ga wa gowega Wgene Walenwa kpushiwaka potu tye pokchiya. ²³Ga wa pokchi gi galuklu tkachi gi wa ksuruko pokamlatyegityapmaklu. Gi rixanu Goyakalu goyaknu pokamlatyegitlu. Ga wa gowega Wgene Walenwa pokchi katalote. ²⁴Ga wa pokchi pokamlanu yananna payine. Ga wa tyechijne pogirene ganikyegitanru pogirewlenu. ²⁵Ga wa rupgyaptotkaka gike rixiniko gishyatka gogi. Gi rixanu maleshaplu goyecho wane. ²⁶Ga wa payinkaka ganikyegitanru pogirewlenu ga wa kagwakpiirena. ²⁷Ga wa gike rixiniko wane jiglokano gi satuna gimuteru, gi wa gagnarutkaluru kamrutachriko, gi wa gayroklewatachriko, seyni wannapje giweklu kirukate gowega Wgenenu yonatkaluru.

Pagapga gonu giwekgatachri

22 ¹Rekakitno pagapga gonu giwekgatachri, katajgalu ga wa katwergalu. Goyakalu tuplapijere ga wa gowega Wgene tuplapijere giyakgatyachri. ²Ga wa ganikajputu ga wa pasretaspuwnagkaka waneru giweklu gagmunate, pamole gepi gejniuji gwajetyachri, paksurkaka satuko gejnuitnaka rawa. Ga wa gisure payine gitskalaakachri. ³Gi wa kamakpiiruko wanepatka. Ga wa wane rawa Goyakalu tuplapijere, ga wa gowega Wgene tuplapijere. ⁴Ga wa wayegrene yonogyegitanru. Ga wa retgojitanruna. Ga wa gijrotna rawgiwakatanu. ⁵Ga wa maleshpatkalu goyecho wane. Ga wa gi galuukalurojni yochpiikaluro

pokamlanu. Gi wa tkachi pokamlanuko. Gi rixanu Gitsrukaachi Goyakalu pokamlatyegitanna. Ga wa wanna pogirewgognenatanutka gike rixiniko mnikawnakatu.

Pshinitsonu nunanu

⁶Wane chinno, “Tyekakni wa poyagkakachri tokanchi ga wa galikakpotunanu tokanchi. Gitsrukaachi wa tokanu geneklewatachine giwekinrikaka Goyakalute, yokana towreta rekakgityapna wayegrene pshinitsonu gimkata wane gixkalurkakapa.

⁷“Pshinitsonu nunanu. Giglenshinikanyegitkalurni wa tokanchi gimretachri twu tokanchi geneklewatachri kirukate gajeru tokanchi.”

⁸Ga wa gitni Gwano tyekaka jemachrino ga wa getachrino, ga wa njeminitka ga wa netinitka, chiji napoka nyoptsojityegityaplu Goyakalutowerujixi ginaple, wa tyekaka nekakgitjeru. ⁹Wale wane chinno, “Pgirukotinwa. Gi waneko pixanu. Pixje wayegrechirino gita. Satu wannatno gita, wa pumolene tokanchi geneklewatachine, ga wa twu kiruka tokanu gimretachine.

Pyoptsojityegitanru Goyakalu.”

¹⁰Ga wa wane chinno, “Gi wa gipre kgimaxikoleru pushyatinni twu kiruka gajeru tokanu, wa tokanchi geneklewatachri chinanu. Gi rixanu gi gowukatkalu gigogne. ¹¹Wa mpoyagkaakatu mpoyagkaakatpatkani. Ga wa kapcholu kapcholpatkani. Ga wa poyagkakachri poyagkakpatkani. Ga wa kpashiri kpashirpatkani.”

¹²“Pshinitsonu nunanu. Ga wa napnure Gitaymaplu, satkaka nenekyapa rixa kamruretyawaka.

¹³Gitni wa muchinanu yongano ga wa

ralipre yongano, wa muchichachrino ga wa ralipreno, ga wa yinuwakachrino ga wa yoptukyawakno.

¹⁴“Giglenshinikanyegitkalunni gerkamkatnachinwa, rutakikolupna giweklu gagmunate chinanu, ga wa pokchi gipgyaptote jiglokinripna.

¹⁵Malekna kewene, ga wa kagonchiwatachine, ga wa kapoklewaklerune, ga wa kgiylalewaklerune, ga wa yagluchisha kyonogyegiklerune, ga wa pejnuruneko gayroklewlu galukachine ga wa gayroklewlu koschekachine.

¹⁶“Gitni Geso nyokanatlu notowreru gixa yegi rupguyatyaplu tyepirankaka gapatjetachinkaka chinanu. Tawitskino Gita, ga wa Tawiklopishno. Ga wa Gitni Gonsagno gatajiwnachrino.”

¹⁷Ga wa Giwekikaluru ga wa gnuruwachropa wane china, “Tekali.”

Ga wa yijnakotachri wane koxa chinanu, “Tekali.” Ga wa gonunnagatewatachri runanu. Ga wa

girukokta galuklu gonu giwekgatachri genekashatkaluru yoptotanru.

¹⁸Goyakalu tokanu geneklewatachine chinyawaka, wa twu kiruka gwachri, pejnuruneko yijnakotachine nupguytayegita gita. Girukokta yognikyegitinri tokanchi tye pnute, Goyakalu yognikinri wale tsru salewakchi, wa twu kiruka yonpiranyegitkaluru salewakchi. ¹⁹Ga wa girukokta tye tokanchi geneekaluru kontokanutinri twu kiruka gajeru, Goyakalu koninri walenupmaka giweklu gagmunateya wa kpashiri pokchi gajeruya, twu kiruka yonpiranyegitkaluru.

²⁰Tyepirankaka gipguytatachri Wutsrukate wane china, “Gigi. Pshinitsonu nunanu.”

Wane gixkalurupa. Punanu, Wutsrukate Geso.

²¹Gitsrukaachi Geso gimutangi pejnurunekgi gixa. Wane gixkalurupa.